POLONO,E - VITA di FAUSTI SOCINI 187
Miscellanea 820 — 4

CONFESSIO
FIDEI
Chriſtianæ,

edita nomine

ECCLESIARUM POLONICARUM

quæ unum Deum & filium ejus unigenitum JESUM CHRISTUM cum Spiritu Sancto profitentur.

1642.

JONAS SCHLICHTINGIUS DE BUCKOWIEC

LECTORI SALUTEM.

SYmbolum, quod Apoſtolicum vocatur, antiquiſſimum eſſe, ipſamque ſimpliciſſimam, qualis ab initio fuit tradita, Apoſtolicam continere veritatem, à nemine fuit dubitatum. Quæ cauſa nobis fuit, ut cùm toti Orbi teſtatum eſſe vellemus, nos ipſi Apoſtolicæ & primævæ veritati in omnibus inſiſtere, in edendâ hâc Eccleſiarum noſtrarum confeſſione Symboli iſtius veſtigia preſſo pede ſequeremur. Unde nemini mirum videri debet, ſi vel fidei dogmata latius hic perſecuti non ſimus, ea dixiſſe contenti, quæ in ſimplici confeſſione ſimplicibus & indoctis ſufficere poſſint; quorum causâ non minus, quàm propter ſapientes & doctos iſta ſcribimus: vel, cùm omnia, quæ commemoratu neceſſaria eſſe duximus, ad hoc Chriſtianæ veritatis compendium revocare conati fuerimus, nonnulla coactiùs videri alicui poſſint eſſe inſerta. Porrò diſſimulandum non duximus tertiam Symboli iſtius partem, quæ de fide in Spiritum S. & in ea quæ ſequuntur agit, quamvis veriſſima fidei Chriſtianæ dogmata contineat, non ejus tamen antiquitatis à quibusdam cenſeri, ut eam cum prioribus duabus partibus, quibus fides in Deum & filium ejus Jeſum Chriſtum deſcribitur, ab ipſo ſtatim initio conjunctam fuiſſe exiſtiment. Nam quod ad articulum

 de fide

de fide in Spiritum S. attinet, quamvis iſte cum fide in Deum & in Dei filium evolutè ac diſtinctè proponi mereatur; Tertullianus tamen, Author inter latinos Theologos antiquiſſimus, regulam fidei Chriſtianæ immobilem & irreformabilẽ, ut ipſe ait, ex hoc Symbolo referens, illius non meminit, lib. de Virg. veland. alibi verò, de præſcr. Hæret. libro, regulam fidei ſimiliter tradens (quanquam jam ab hac primæva, reſpectu perſonæ Chriſti, abludentem) non aliter hunc articulum proponit, quàm ut credamus Chriſtum in cœlos receptum ſedere ad dexteram Patris, miſiſſe vicariam vim Spiritus Sancti, qui credentes agat. Nec ſanè Scriptura, ut in Spiritum S. credamus, quamvis id rectiſſimè & veriſſimè dicatur, uſquam expreſsè dicit. Articulorum porrò ſequentium, Symbolum Nicænum in recitatione Symboli Apoſtolici, nullam facit mentionem, ſed in verbis *Credo in Spiritum Sanctum* ſubſiſtit. Nec ſanè articulis iſtis, in quos, (ut inſtitutum fuerat, & quò reliqua omnia referri poterant) ſed tantùm quæ vel in quæ credere oporteat, docetur. Quod ſi tamen ab ipſo ſtatim initio unà cum ſuperiori articulo de fide in Spiritum Sanctũ ſunt appoſiti, ut ſcilicet per eos explicaretur, quid fides in Chriſtum contineat; argumento nobis eſſe poſſunt, primos iſtos Chriſtianos, vel non aliter in Spiritum S. crediidiſſe, quàm in iſta, quæ addiderunt, ſequentia: (quo pacto etiam hanc tertiam Symboli partem apud Socratem expreſſam videmus, lib. 1. Hiſt. Eccleſiaſt. cap. XXVI. Credimus in Spiritum S. & in carnis reſurrectionem, & in vitam venturi ſeculi, &

in regnum

in regnum cœlorum, & in unam Catholicam Dei Eccleſiam. Eandem verò partem Theodoretus lib. 1. Eccl. Hiſt. cap. IV. in epiſtolâ Alex. ad Alex. poſtquam dictum eſſet, fides noſtra eſt in ſolum ingenitum Patrem &c. & in unum Dominum Jeſum Chriſtum &c. ita refert: Confitemur & unum Spiritum Sanctum qui innovavit & veteris teſtamenti ſanctos homines, & ejus, quòd novum appellatur, divinos doctores: unam & ſolam univerſalem Eccleſiam &c; poſthæc ſcimus futuram reſurrectionem à mortuis &c. Nempe in res ſcitu & cognitu neceſſarias credere, non alio ſenſu dicitur, quàm de earum certitudine ac veritate nihil dubitare:) vel ſi primi iſti Chriſtiani in Spiritum S. tanquam in Divinum Eccleſiæ Doctorem credendum eſſe dixerunt, quod rectiſſimè fieri agnoſcimus, eo ipſo tamen, dum eum in rerum, quæ perſonæ non ſunt, cenſum referunt, ſeſe de Spiritu S. uſitatiſſimâ figurâ loqui, innuerunt. Quod verò ſpeciatim ad hunc de Eccleſia articulum attinet, ſciendum eſt Eccleſiæ Catholicæ nomē in Scripturis non reperiri: videturque poſt Apoſtolorum demum tempora hæc appellatio reperta ad arguendos hæreticos, qui dogmata aliis Chriſtianorum Eccleſiis ignota, invehebant. Et ſanè Catholicum ità ſpectandum eſt, ut ſimul ponatur eſſe Sanctum & Apoſtolicum. Alioqui enim Catholicus hic foret error, non Catholica veritas. Articulus de Sanctorum communione, ut & ſequentes reliqui, non ſine argumento videri poſſint ab initio non fuiſſe additi, quòd in articulo de judicio vivorum & mortuorum omnes poſſint comprehendi.

prehendi. Denique articulus de carnis reſurrectione, ſequentium temporum ſtylum magis ſapit quàm Apoſtolicum; ſiquidem Scriptura de reſurrectione mortuorum agens, hac loquendi ratione non utitur. Quæ omnia utut ſe habeant, cùm tamen articulis iſtis ea explicentur, quæ fides in Chriſtum veriſſimè continet, non dubia eſt illorum apud nos authoritas. Jam porrò Symbolum hoc omnia quæ ad Chriſtianam fidem, & ſic æternæ ſalutis adeptionem requirantur, continere, vel inde patet, quòd antiquitus ad hæc uſque tempora in omnibus Chriſtianorum Eccleſiis uſu receptum ſit, eos qui Eccleſiæ per baptiſmum aggregantur, non de aliis quàm de Symboli iſtius articulis interrogare; & ſi ad omnia in hoc Symbolo expreſſa interrogati annuerint, eoſdem in Chriſtianum nomen cooptare; qui mos nunquam in Eccleſiis invaluiſſet, niſi jam olim creditum fuiſſet, Symboli iſtius profeſſionem, plenam eſſe & genuinam Chriſtianiſmi teſſeram: quam cùm unicam Eccleſiæ noſtræ agnoſcant; non ullæ aliæ magis, quàm iſtæ, Chriſtianum nomen & titulum debent urpare. Hæc erant, de quibus te paucis monere volui, Lector Benevole; tu boni conſule & candidè judica, & cave ne eos damnes, quos ipſe Dominus pro ſervis ſuis non dedignatur agnoſcere. Vale.

CONFESSIO
fidei
CHRISTIANÆ.

COnfeſſionem fidei noſtræ edituri, ut eam verè Chriſtianam & Apoſtolicam & Catholicam eſſe conſtet, per Symboli, quod Apoſtolicum vocatur, quodque ab omnibus Chriſtianorum Eccleſiis agnoſcitur, ſingula capita, ſingulos fidei noſtræ articulos, ſive Symboli ipſius verbis expreſſos, ſive alia aliqua ratione in iis ſignificatos deducemus; & ne quid ad veritatis certitudinem deſit, clariſſima Scripturæ canonicæ (cujus apud nos haud dubia eſt authoritas) teſtimonia ubique verbis noſtris vel inſeremus, vel ſubjiciemus, vel eorum loca in margine notata apponemus. Scriptura enim, quomodo Eccleſia credere debeat, Symbolum verò quomodo etiam ab initio crediderit, oſtendit.

Credo in Deum.

CRedimus in Deum, qui, quia *a* Deorum omnium eſt ſummus, propterea Deus *b* abſolutè *c*, aut cum excellentiæ ſignificatione nominatur, & Deus *d* unus, Deus *e* ſolus, Deus *f* verus eſſe dicitur. quem ſimul *g* æternum, *h* immenſum, *i* ſummè ſapientem, *k* ſummè juſtum, *l* ſummè bonum, *m* ſummè liberum eſſe, *n* & univerſa providentiâ ſuâ curare agnoſcimus. Ut ita qui in hunc non credat, is & impius ſit, & fruſtra in ullo alio fidem collocet.

Scripturæ Teſtimonia.

a Deut. x, 17. Pſal. cxxxvi, 2: vocatur *Deus Deorum*; *Deus altiſſimus* paſſim. Vide inter multa, Luc. i, 35. vi, 35. viii, 28.

b Hujus rei & in ſacris & in profanis innumera ſunt exempla.

c Hujus itidem rei tot ſunt exempla, quoties apud Græcos, abſolutæ voci DEI, articulus excellentiam denotans, præfigitur.

d Deut. VI, 4. *Audi Iſrael Dominus Deus noſter, Dominus* (nomine tetragrammato) *unus eſt.*

Marc. XII, 29. 32. Unus eſt Deus, & non eſt alius præter ipſum.

I Cor. VIII, 4. *Scimus, quia nihil eſt idolum in mundo, & quòd nullus eſt Deus niſi unus. Nam etſi ſunt, qui dicuntur Dii, ſive in cœlo, ſive in terra; (ſicut ſunt Dii multi, & Domini multi) nobis tamen unus eſt Deus.*

I Tim. II, 5. *Unus eſt Deus, unus & mediator Dei & hominum, homo Chriſtus Ieſus.*

e Ioan. XVII, 3. Chriſtus ad patrem: *Hæc eſt vita æterna, ut cognoſcant te ſolum verum Deum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum.*

Huc pertinent illa Scripturæ dicta, in quibus alius præter ipſum Deum eſſe negatur. Deut. IV, 35. XXXII, 39. Pſal. XVIII, 32. Eſa. xlv, 6. 18, &c.

f I Theſ. I, 9. *Converſi eſtis ad Deum à ſimulachris, ſervire Deo vivo & vero, & exſpectare filium ejus de cœlis, quem ſuſcitavit ex mortuis Ieſum, qui eripit nos ab ira ventura.* Vide & I Ioh. V, 20.

g Pſal. XC, 2. *Priusquam montes naſcerentur, & formares terram & orbem, & à ſæculo uſque ad ſæculum, tu es Deus.*

Pſal. XCII. 2. *A ſæculo tu es.*

Iob XXXVI. 26. *Numerus annorum ejus ineſtimabilis.*

Gen. XX, 33. & Rom. XVI, 26. Vocatur *Deus æternus.*

h Deut. X, 17. *Deus magnus.* Sic & Paralip. II, 5. Iob XXXVI. 26. Pſal. lXXVII, 13. XCV, 3. XCVI, 4. CXXXV, 5.

Ierem. XXIII, 24. *Numquid non cœlum & terram ego impleo? dicit Dominus.*

I Reg. VIII, 27. *Cœli & cœli cœlorum te non capiunt.*

i Pſal. cxlvII, 5. *Sapientia ejus non eſt numerus.* Eſai. xl, 28. *Nec eſt inveſtigatio ſapientiæ ejus.* Rom. XVI, 27. & I Timoth. I, 17. *Soli ſapienti Deo.*

k Deuteron. XXXII, 4. *Dei perfecta ſunt opera, & omnes viæ ejus judicia: Deus fidelis, & abſque ulla iniquitate, juſtus & rectus.*

II Paralip. XIX, 7. *Non eſt apud Dominum Deum noſtrum iniquitas, nec perſonarum acceptio, nec cupido munerum.*

Pſal. CXIX, 137. *Iuſtus es Domine, & rectum judicium tuum.*

l I Paralip. XVI, 34. Pſal. CVII, I. CXVIII, I. CXXXVI. I *Confitemini Domino, quoniam bonus, & in ſæculum miſericordia ejus.*

Pſal. XXXIV, 8. *Guſtate & videte, quoniam bonus* Dominus: *beatus vir, qui ſperat in eo.*

Matth. XIX, 17. *Nemo bonus, niſi unus,* Deus.

m Exod. XXXIII, 19. *Gratiam exhibebo, cui gratiam exhibebo, & miſerebor, cujus miſerebor.* Sic & Rom. IX, 15. Pſal. CXXXVI, 6. *Omnia, quæcunque voluit* Dominus *fecit in cœlo,* & *in terra,* & *in mari,* & *in omnibus abyſſis.*

Matth. XX, 15. *Aut non licet mihi facere, quod volo, in meis?*

Rom. IX, 8. *Ergo cujus vult, miſeretur: quem autem vult, indurat.*

n Pſal. XXXVI, 7. 8. *Homines* & *jumenta ſalvabis* Domine: *quemadmodum multiplicaſti miſericordiam tuam* Deus. *Filii autem hominum in tegmine alarum tuarum ſperabunt.*

Pſal. CIV, CV, CVI, CVII, CXXXIX totis.

Matth. VI, 26. *Reſpicite volatilia cœli, quæ non ſerunt, neque metunt, neque congregant in horrea:* & *pater veſter cœleſtis paſcit illa. Nonne vos magis pluris eſtis illis?*

Et. verſ. 30.

Et. verſ. 30. *Si fœnum agri, quod hodie eſt, & cras in clibanum mittitur, Deus ſic veſtit; quantò magis vos, modicæ fidei?*

Matth. x, 29, 30. *Nonne duo paſſeres aſſe veneunt? & unus ex illis non cadet ſuper terram ſine Patre veſtro. Veſtri autem etiam capilli capitis omnes numerati ſunt.*

Sed quid opus eſt, Scripturę loca in argumentum providentiæ divinæ colligere: cùm ipſa tota nihil aliud ferè loquatur?

Patrem omnipotentem.

HIc autem unus ſolus verus Deus eſt *a* Pater omnipotens; Pater *b* primum quidem & ſingulariter Ieſu Chriſti; deinde *c* & omnium credentium: quippe quos fidei & vitæ Chriſtianæ reſpectu per verbum ſuum *d* genuerit, & ſic genitos pro filiis adoptarit, qui, quia omnipotens eſt, omnia nobis, quæ promiſit, largiri poteſt; quia verò Pater eſt, etiam largiri volet; ut ſic merito in eum credamus.

d Ioa 1, 1: Iacob. 1, 1 1 Pet. 12, 1 Ioan. 3, & 4.

Scripturæ Teſtimonia.

a 1 Cor. VIII, 6. *Nobis unus eſt Deus Pater, ex quo omnia, & nos in illum.*

Cap. xv. 24. *Deinde finis cùm tradiderit* (nempe Chriſtus) *Regnum Deo & Patri.*

Verſ. 28. *Tunc & ipſe filius ſubjectus erit ei, qui ſubjecit ipſi omnia, ut ſit Deus omnia in omnibus.*

Eph. IV. 6. *Unus Deus & Pater omnium, qui eſt ſuper omnes, & per omnia, & in omnibus nobis.*

1 Theſſ. 1, 1. & II Theſſ. 1, 1. *Paulus & Silvanus & Timotheus, Eccleſiæ Theſſalonicenſium* (quæ eſt) *in Deo Patre, & Domino Ieſu Chriſto.*

Marc. XIII, 32. *De die autem illo* (nempe ultimo) *& hora nemo ſcit, neque Angeli, neque filius, niſi Pater.*

Matth. XXIV, 36. *Niſi ſolus Pater.*

b Huc pertinent ea loca, in quibus Deus Jeſu Chriſti Pater vocatur, aut Ieſus Chriſtus Filius Dei appellatur, quæ ſunt plurima: Similiter & illa, in quibus Ieſus Chriſtus Patrem nominans, ipſum intelligit Deum; quæ itidem, apud Ioannem præſertim, ſunt creberrima; inter quæ ſunt illa Chriſti ad Judæos verba: Ioa. 8, 54. *Si ego glorifico me ipſum, gloria mea nihil eſt: eſt Pater meus, qui glorificat me, quem vos dicitis, quia Deus veſter eſt.*

c Deum, Patrem noſtrum vocari cuilibet eſt obvium, ipſaque quotidiana precatio, quam nos Chriſtus docuit, unumquemque illius rei admonet.

Huc pertinent & ſalutationes Apoſtolicæ: *Gratia vobis & pax à Deo Patre noſtro, & Domino noſtro Ieſu Chriſto,* Epiſtolis præfixæ.

Rom. VIII, 29. *Quos præſcivit, eos & prædeſtinavit conformes fieri imagini filii ſui, ut ſit ipſe primogenitus inter multos fratres.*

Heb. 11, 11. *Qui ſanctificat* (id eſt, Chriſtus) *& qui ſanctificantur* (id eſt, Chriſtiani) *ex uno* (id eſt, Deo) *ſunt omnes; propter quam cauſſam non confunditur, fratres eos vocare, dicens: annunciabo nomen tuum fratribus meis; in medio Eccleſiæ laudabo te.*

d 1 Ioan. v. 1. *Omnis, qui credit, Ieſum eſſe Chriſtum, ex Deo genitus eſt; & omnis qui diligit eum qui genuit, diligit & eum qui genitus eſt ex eo.*

e Gal. iv, 4. *At ubi venit plenitudo temporis, miſit Deus filium ſuum factum ex muliere, factum ſub lege, ut eos, qui ſub lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus.* Item Rom. viii, 15.

Creatorem cœli & terræ.

IDem Deus, ab alio, quamvis *a* veteri, opere deſcriptus, eſt *b* cœli & terræ
en. 1, 3. Creator, proinde & omnium, quæ cœlo & terra continentur: quæ univerſa *c*
. 10. 14. ſolo juſſu produxit, & producta conſervat: quæ rerum omnium creatio & conſer-
20. 24. vatio ſicut immenſæ illius & potentiæ, & ſapientiæ, & bonitatis & providentiæ
. 33, 6. argumentum continet evidentiſſimum; ſic nos ad *d* omnem cultum & veneratio-
r. xi, 3. nem & obedientiam illi exhibendam penitus obſtringit: ut & nos rectè in eum cre-
et. 3, 5. damus; & qui *e* Creatore ſuo præterito, *f* aut ſine illius voluntate, creaturas etiam religioſè colant, *g* quique in rerum creatarum humano arbitratu manuque factis ſimulachris, divinitatem venerentur, non immeritò in Deum injurii haberi poſſint.

Scripturæ Teſtimonia.

a Veteri creationi opponi novam, temporibus Euangelij per Chriſtum factam, multa docent Scripturæ dicta: Inter alia vide, Eſa. 65, 17. Rom. 8, 19. 20. 21. 22. 2 Cor. 5, 17. Gal. 6, 15. Eph. 2, 10. 15. 3, 9. 4. 24. Coloſſ. 1, 15, 16. 20. 3, 10. Hinc in novo Fædere libentius deſcribitur Deus ab operibus ſub novo fædere patratis. *b* Deum cœli & terræ creatorem eſſe Scriptura docet, eumque ab hoc opere creberrimè deſcribit, ut loca memorare nihil attineat. Hunc verò ipſum eſſe Patrem Ieſu Chriſti ſimiliter ex multis Scripturę locis conſtat. Inter alia Act. 4, 24. Diſcipuli Chriſti unanimiter voce ad Deum ſublata dicunt: *Domine tu es Deus, qui feciſti cælum & terram mare & omnia quæ in eis ſunt; qui Spiritu Sancto per os Patris noſtri David pueri tui dixiſti, quare fremuerunt gentes, & populi meditati ſunt inania? Adſtiterunt Reges terræ, & Principes convenerunt in unum adverſus Dominum, & adverſus Chriſtum ejus. Convenerunt enim verè in civitate iſta adverſus Sanctum puerum tuum Ieſum, quem unxiſti, Herodes & Pontius Pilatus, cum gentibus & populis Iſraël, facere quæ manus tua & conſilium decreverant fieri. Et nunc, Domine, reſpice in minas eorum, & da ſervis tuis cum omni fiducia loqui verbum tuum, in eo ut manum tuam extendas, ut ſanitates, & ſigna, & prodigia fiant per nomen Sancti Filii tui Ieſu.*

d Apoc. 16, 7. Clamat Angelns voce magna: *Timete Deum, & date illi honorem, quia venit hora judicii ejus, & adorate eum, qui fecit cælum & terram, & mare & fontes aquarum.*

e Rom. 1, 25. *Commutaverunt veritatem Dei in mendacium, & coluerunt, & ſervierunt creaturæ potius, quam creatori, qui eſt benedictus in ſecula, Amen. Propterea tradidit illos Deus in paſſiones ignominiæ, &c.*

f Matth.

f Math. 4, 10. *Dominum Deum adorabis, & illi ſoli ſervies.*

Sic Exod. 34, 13. *Non incurvabis te Deo alteri. Nam Dominus Zelotes nomen ejus. Deus Zelotes eſt.*

Huc & primum Decalogi pręceptum pertinet; *Ne ſit tibi Deus alius coram me.* Deut. 5, 7.

g Rom. 1, 23. *Mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in ſimilitudinem imaginis corruptibilis hominis, &c. Propter quod tradidit illos Deus in deſideria cordis eorum, in immunditiem, &c.*

Actorum 17, 29. *Genus ergo cum ſimus Dei, non debemus exiſtimare, auro aut argento, aut lapidi, ſculpturæ artis & cogitationis hominis, divinum eſſe ſimile.*

Apoc. 9, 20. *Neque pœnitentiam egerunt de operibus manuum ſuarum, ut non adorarent Dæmonia, & ſimulachra aurea & argentea, & ærea, & lapidea; & lignea, quæ neque videre poſſunt, neque audire, neque ambulare.*

Exod. 34, 17. *Deos conflatiles non facies tibi.*

Deut. 5, 8. *Non facies tibi ſculptile, nec ullam ſimilitudinem, quæ in cælis ſurſum & quæ in terris deorſum, & quæ in aquis ſub terra: non incurvabis te eis, neque ſervies eis, quia ego Dominus Deus tuus, Deus zelotes.*

Deut. 4, 12. *Et locutus eſt Dominus ad vos de medio ignis; vocem verborum, vos audiebatis, & imaginem vos non videbatis, præter vocem.* verſ. 15, 16. *Et cavete valde animabus veſtris, quia non vidiſtis ullam imaginem in die, qua locutus eſt Dominus ad vos in Choreb in medio ignis, ne forte corrumpamini, & faciatis vobis ſculptile, imaginem ullius ſimilitudinis; formam maſculi aut fæminæ; formam ullius repentis in terra; formam ullius piſcis, qui eſt in aquis ſub terra.*

Mich. 5, 12. *Et ſuccidere faciam ſculptilia tua, & ſtatuas tuas de medio tui, non incurvabis te ultra operi manuum tuarum.*

Et in Jeſum Chriſtum.

CRedimus & in *a* Ieſum cui Chriſti, id eſt, uncti illius Dei Patribus olim promiſſi, nomen ex rei ipſius veritate tributum eſt; quippe, qui Spiritu S. & virtute in ſummum Prophetam, Euangelii in terris authorem & aſſertorem, & in ſummum Sacerdotem, & in ſummum cœleſtemque omnium Regem à Deo unctus fuit. Igitur & in Ieſum Chriſtum credimus, ipſomet dicente diſcipulis ſuis: Creditis in Deum, & in me credite. Nam ſicut fide in Deum unum ac verum à profanis gentibus diſcriminamur; ſic fide in Jeſum Chriſtum, etiam ab ipſis Judæis, antiquo Dei populo, & à Machometanis Chriſtianæ fidei corruptoribus diſcernimur: quorum utrique negant in ullum alium, præter unum Deum cœli & terrę creatorem, credi oportere. Nos vero, quia & in Ieſum Chriſtum credimus, à fide in Chriſtum *b* Chriſtiani nuncupamur.

Ioan. 14, 1.

b Act. 11, 26. & 26, 28. 1 Pet. 4, 16.

Scripturæ Teſtimonia.

a Gal. 2, 15. *Nos natura Iudæi, & non ex gentibus peccatores: Scientes autem, quòd non juſtificatur*

juſtificatur homo ex operibus legis, niſi per fidem Chriſti, & nos in Chriſtum Ieſum credidimus, ut juſtificemur ex fide Chriſti, &c.

Cap. 3. 22. *Sed concluſit Scriptura omnia ſub peccatum, ut promiſſio ex fide Ieſu Chriſti daretur credentibus. Prius autem quam veniret fides, ſub lege cuſtodiebamur, concluſi in eam fidem, quæ revelanda erat. Itaque lex pædagogus noſter fuit in Chriſtum, ut ex fide juſtificemur: at ubi venit fides, jam non ſumus ſub pædagogo. Omnes enim filii Dei eſtis, per fidem in Chriſto Ieſu.*

Philipp. 3. 9. *Vt inveniar in illo* (id eſt Chriſto) *non habens meam juſtitiam, quæ ex lege eſt, ſed illam, quæ eſt ex fide Chriſti, quæ ex Deo eſt, juſtitia in fide.*

1 Ioan. 3. 23. *Et hoc eſt mandatum ejus,* (id eſt Dei) *ut credamus nomini filii ejus Ieſu Chriſti.*

Huc pertinent omnia Novi Fœderis dicta, quibus fides in Chriſtum, Iudæis in Deum alioquin jam credentibus, ſi ſalvi eſſe velint, inculcatur.

Filium ejus Unigenitum.

Iob 1, 6. & ... 1. & 38, 7. ... Iudices & Magiſtratus. ... Pſal. 82, 1. 6. ... Ioan. x, 34. ... Et homines ſancti ſeu credentes ... multis Scripturæ locis filii Dei vocantur.

CRedimus autem & in Ieſum Chriſtum ideò, *a* quia unius Dei cæli & terræ creatoris *b* eſt filius, iſque non vulgaris aliquis, quales ſunt *c* Angeli, & *d* hominum non pauci, ſed *e* unigenitus. Nam & ſolus *f* divina virtute in utero caſtiſſimæ virginis eſt genitus, & *g* ſolus adhuc ex mortuis ad vitam immortalem à Deo reſuſcitatus eſt, & tum *h* amore apud Deum, tum *i* ſimilitudine cum Deo *k* Spiritusque Sancti copia, tum *l* munere ac dignitate etiam in terris agens, inter omnes Dei filios *m* excellentiſſimus, planeque ſingularis: quam ob cauſſam etiam *n* abſoluto Filii Dei nomine deſignari ſolet; cæteris omnibus, Chriſti comparatione, de tituli iſtius jure cedentibus. Denique adeò omnibus Dei filiis excellentior eſt, adeoque ſingularis, ut planè in ſtatu & conditione unigeniti filij apud Patrem ſit. Solus enim omnium paternorum bonorum *o* hæres eſt.

Ioan 1, 1... 3. 16. 18. ... 1 Ioh 4 9. ... Ioh. 3. 34 ... Act. 10. 38.

Scripturæ Teſtimonia.

a Ioan. III, 18. *Qui credit in eum non judicatur: qui autem non credit, jam judicatus eſt, quia non credidit in nomen unigeniti filii Dei.*

Verſ. 36. *Qui credit in filium, habet vitam æternam: qui autem incredulus eſt filio, non videbit vitam, ſed ira Dei manet ſuper eum.*

1 Ioan. V, 9. 10. 11. 12. *Si teſtimonium hominum accipimus, teſtimonium Dei majus eſt; quoniam hoc eſt teſtimonium Dei, quod teſtificatus eſt de filio ſuo; qui credit in Filium Dei, habet teſtimonium Dei in ſe. Qui non credit filio, mendacem facit eum; quia non credit in teſtimonium quod teſtificatus eſt Deus de filio ſuo. Et hoc eſt teſtimonium, quod vitam æternam dedit nobis Deus, & hæc vita in filio ejus eſt. Qui habet filium, habet vitam. Qui non habet filium Dei, vitam non habet. Hæc ſcripſi vobis, qui creditis in nomen Filii Dei, ut ſciatis, quòd vitam æternam habeatis, & ut credatis in nomen Filii Dei.*

b 1 Ioan. IV, 15. *Quiquis confeſſus fuerit, quoniam Ieſus eſt filius Dei vivi, Deus in eo manet, & ipſe in eo.*

Cap.

Cap. v, 7. *Quis eſt, qui vincit mundum, niſi qui credit, quoniam Ieſus eſt filius* Dei? Et alibi paſſim.

f Matth. 1, 20. *Hæc autem eo cogitante, ecce Angelus Domini apparuit in ſomnis dicens, Ioſeph fili David, noli timere accipere Mariam uxorem tuam; Quod enim in ea genitum eſt, de Spiritu Sancto eſt; pariet autem filium, & vocabis nomen ejus Ieſum.*

g 1 Corinth. xv, 20. *Nunc autem Chriſtus reſurrexit à mortuis: primitiæ dormientium.* verſ. 23. *Unuſquiſque in ſuo ordine; primitiæ Chriſtus: deinde ii, qui ſunt Chriſti, in adventu ipſius.*

h Matth. 3: 17. *Et ecce vox de cælis dicens; Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* & cap. xvii. 5.

Cap. xii, 18. *Ecce puer meus quem elegi, dilectus meus, in quo bene complacuit animæ meæ: ponam Spiritum meum ſuper eum,* &c.

Ioan. 3, 35. *Pater diligit filium, & omnia dedit ei in manum.*

Et cap. v, 20. *Pater diligit filium, & omnia demonſtrat ei, quæ ipſe facit; & majora his demonſtrabit ei opera, ut vos miremini.*

Col. 1, 13. vocatur *Filius charitatis.*

Ioan. 17: 24. *Dilectus ante mundum conditum.*

Eph. 1, 6. *Dilectus* abſolutè.

Ioan. 1, 18. Dicitur eſſe *in ſinu Patris.*

i Ioh. v, 19. *Amen, Amen dico vobis, non poteſt Filius à ſe facere quicquam, niſi quod viderit Patrem facientem. Quæcunque enim ille facit, hæc & Filius ſimiliter facit.*

Verſ. 21. *Sicut Pater habet vitam in ſemetipſo, ſic & filio dedit habere vitam in ſemet ipſo. Et poteſtatem dedit ei etiam judicium facere, quia Filius hominis eſt.*

Philipp. 2, 6. Chriſtus *in forma Dei, & æqualis* Deo fuiſſe dicitur.

Heb. 1, 3. *Splendor gloriæ & figura ſubſtantiæ* Dei appellatur, *portareque omnia verbo virtutis ſuæ* dicitur.

k Huc pertinent tot tantáque miracula, quæ Chriſtus abſoluta poteſtate, & ſolo juſſu ſuo patravit.

l Ioan. 10: 35. 36. *Si illos dixit Deos, ad quos ſermo* Dei *factus eſt, & non poteſt ſolvi Scriptura: quem Pater ſanctificavit, & miſit in mundum, vos dicitis, quia blaſphemas quia dixi, Filius* Dei *ſum? Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi.*

Coloſſ. 1: 15. & ſeqq. *Qui eſt imago inviſibilis Dei, primogenitus omnis creaturæ. Quoniam in ipſo condita ſunt univerſa in cælis & in terra, viſibilia & inviſibilia, ſive throni, ſive dominationes, ſive principatus, ſive poteſtates, omnia per ipſum & in ipſo creata ſunt. Et ipſe eſt ante omnes, & omnia in ipſo conſiſtunt. Et ipſe eſt caput corporis Eccleſiæ, qui eſt principium, primogenitus ex mortuis: ut ſit in omnibus ipſe primatum tenens: quia in ipſo complacuit omnem plenitudinem inhabitare: & per eum reconciliare omnia in ipſum, pacificans per ſanguinem crucis ejus, ſive quæ in terris ſunt, ſive quæ in cælis ſunt.*

Hebr. 1. 4. *Præſtantior Angelis effectus.*

Coloſſ. 2, 10. *Caput omnis principatus & poteſtatis.*

Eph. 1, 22. *Caput ſuper omnia Eccleſiæ.*

Denique cùm Chriſtus ille Dei eſſe dicitur, omnibus Dei filiis dignitate longiſſime antefertur.

m Huc

n Huc pertinent Scripturæ loca, in quibus Chriſtus Filius Dei, cum articulo excellentiam & ſingularitatem ſignificante appellatur, quę paſſim occurrunt; itemque ea, in quibus Chriſtus de Deo, tanquam de proprio & peculiariter ſuo Patre loquitur; quoties ſcilicet Deum intelligens, abſolute Patrem nominat; quorum locorum apud Ioannem ſunt non pauca. Unde & Judæi occaſionem calumniandi Chriſti, eique blaſphemiam objiciendi arripiebant, quaſi ſe hominem eſſe negaret, & divinam aliquam naturam ſibi tribueret; vel ſaltem majus quidpiam & divinius, quàm quod homini convenire poſſit, de ſe diceret; nimirum intelligere nolebant veras & evidentes iſtius ſingularisſimę filiationis cauſſas. Ioan. 5, 15. 10, 33. 19, 7.

n Hoc fit paſſim in Scriptura Sacra: Inter multa Hebr. 1, 4. *Tantò præſtantior Angelis effectus, quantò excellentius præ illis nomen hereditavit*; Nempe, abſolutum Filii Dei nomen. verſ. 5. *Cui enim dixit aliquando Angelorum, Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rurſum: Ego ero illi in Patrem; & ipſe erit mihi in filium.*

o Matth. 21, 38. *Agricolæ autem videntes Filium, dixerunt inter ſe: Hic eſt heres, venite occidamus eum.*

Joan. 16, 15. *Omnia, quæ habet Pater, mea ſunt.*

Cap. 17, 10. *Et mea omnia tua ſunt*, dicit Chriſtus ad Patrem, *& tua, mea ſunt, & clarificatus ſum in eis.*

1 Cor. XV, 27. *Omnia ſubjecit ſub pedibus ejus. Quum autem dicat: Omnia ſunt ſubjecta ei, ſine dubio præter eum, qui ſubjecit ei omnia.*

Hebr. 1, 2. *Quem* (ſcilicet Filium) *conſtituit Deus heredem univerſorum.*

Dominum noſtrum.

SIcut autem ob tantam tamque ſingularem dignitatem Ieſus Chriſtus, Dei reſpectu, Dei Filius eſt unigenitus; ſic ob eandem, noſtri reſpectu, *a* noſtrum omnium eſt Dominus. Filius enim unigenitus, omnium & rerum & perſonarum, quæ pertinent ad paternam domum, & hæres eſt & Dominus. Adeò nimirum Dei Filius eſt Ieſus Chriſtus, ut reliqui omnes Dei Filii cum ipſo comparati, ſive Angeli ſint, ſive homines, non tam Dei ſint filii, quàm Ieſu Chriſti *b* ſervi. *c* Hinc paſſim in Scriptis Apoſtolicis Ieſus Chriſtus à Deo diſtinctus, Domini noſtri titulo inſignitur. Imo quia Dominus Dominantium à Deo eſt factus, propterea & Dominus abſolutè, ſeu per excellentiam in novo fœdere vocatur, *d* & unus noſter Dominus eſſe dicitur. Unde conſtat, quàm & nos meritò in ipſum credamus, & quàm Deo adverſentur, fruſtraque in ipſum credant, qui in Ieſum Chriſtum credere nolunt: cum in hoc ipſum ad tantam à Deo majeſtatem ſit evectus, ut non aliter, quàm *e* in ejus nomine perque fidem in ipſum ſalutem adipiſcamur ſempiternam. Ex hac vero Chriſti cum Deo conjunctione apparet, fidem in Chriſtum, ad Deum, tanquam ad ultimum ſcopum referri, & in illo conquieſcere.

Scripturæ

a Matth. xxviii, 18. *Data eſt mihi omnis* (inquit Chriſtus) *poteſtas in cælo & in terra.*

Actor. ii, 36. *Certiſſimè ſciat ergò omnis domus Iſraël, quia & Dominum eum, & Chriſtum fecit Deus, hunc Ieſum, quem vos crucifixiſtis.*

Cap. x, 36. *Verbum miſit Deus filiis Iſraël, annuncians pacem per Ieſum Chriſtum. Hic eſt omnium Dominus.*

Rom. x, 9. *Si confitearis in ore tuo Dominum Ieſum, & in corde tuo credideris, quòd Deus illum ſuſcitavit à mortuis, ſalvus eris.*

1 Cor. xii, 3. *Nemo poteſt dicere Dominum Ieſum, niſi in Spiritu Sancto.*

Phil. ii, 9. *Propter quod & Deus exaltavit eum & donavit illi nomen, quod eſt ſupra omne nomen, ut in nomine Ieſu omne genu flectatur; cæleſtium, terreſtrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus* (eſt) *Ieſus Chriſtus, in gloriam Dei Patris.*

Daniel vii, 13, 14. *Aſpiciebam in viſione noctis & ecce cum nubibus cæli, quaſi filius hominis veniebat, & uſque ad antiquum dierum pervenit, & in conſpectu ejus obtulerunt eum. Et dedit ei poteſtatem & honorem & Regnum, & omnes populi, tribus & linguæ ipſi ſervient: poteſtas ejus poteſtas æterna, quæ non auferetur, & regnum ejus, quod non corrumpetur.*

b Heb. i, 13, 14. *Ad quem Angelorum dixit aliquando; ſede à dextris meis, &c. Nonne omnes ſunt adminiſtratorii Spiritus in miniſterium miſſi, propter eos, qui hæreditatem capient ſalutis.*

Verſ. 6. *Et adorent eum omnes Angeli Dei.*

1. Pet. iii, 12. *Qui* (i. e. Chriſtus) *eſt ad dextram Dei, profectus in cælum, ſubjectis ipſi Angelis, & poteſtatibus & virtutibus.*

Apocal. i, 5. *Princeps Regum terræ.*

Cap. xix, 16. *Rex Regum & Dominus dominantium.*

1. Cor. vii, 22. *Similiter qui liber vocatus eſt, ſervus eſt Chriſti. Pretio empti eſtis.* Et paſſim Chriſtiani vocantur Chriſti ſervi.

c Hujus rei documentum ſunt inter plurima loca ſalutationes Apoſtolicæ.

d 1. Cor. viii, 6. *Nobis unus eſt Deus, Pater ex quo omnia, & nos in illum, & unus Dominus Ieſus Chriſtus, per quem omnia, & nos per ipſum.*

Cap. xii, 4, 5, 6. *Diviſiones gratiarum ſunt, idem autem Spiritus; & diviſiones miniſtrationum ſunt, idem autem Dominus; & diviſiones operationum ſunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus.*

Eph. iv, 4, 5, 6. *Unum corpus & unus Spiritus: Sicut & vocati eſtis in unâ ſpe vocationis veſtræ: Unus Dominus, una fides, unum baptiſma: Unus Deus & Pater omnium, qui ſuper omnes, & per omnia, & in omnibus nobis.*

e Act. iv, 11, 12. *Hic eſt lapis, qui reprobatus eſt à vobis ædificantibus, qui factus eſt in caput anguli: Et non eſt in ullo alio ſalus. Neque enim nomen eſt aliud ſub cælo, quod datum ſit inter homines, in quo oportet nos ſervari.* Vide & 1. Pet. ii, 4. & ſeqq.

 f Ioan.

f Ioan. XII, 44. *Qui credit in me* (clamavit ipſe Chriſtus) *non credit in me, ſed in eum, qui miſit me.*

Verſ. 49. *Ego ex me ipſo non ſum locutus: ſed qui miſit me Pater, ipſe mihi mandatum dedit, quid dicam, & quid loquar. Et ſcio, quia mandatum ejus vita æterna eſt. Quæ ergo ego loquor, ſicut dixit mihi Pater, ſic loquor.*

1. Pet. 1, 21. Petrus, *credere nos* ait, *per Chriſtum in Deum, qui ſuſcitavit eum à mortuis & dedit ei gloriam, ut fides noſtra & ſpes eſſet in Deum.*

Qui conceptus eſt ex Spiritu Sancto.

NOn ſatis eſt de fide in Ieſum Chriſtum agentibus compendio, quanta ſit Ieſu Chriſti dignitas, dixiſſe: ſed juvat uberiorem & magis evolutam de ipſo confeſſionem edere: initioque ab admirabili ejus ortu facto, oſtendere, & quomodo ortus ſit, & quis ſecundum naturam ſuam fuerit, & quibus veluti gradibus ad tam ſublimem majeſtatem aſcenderit, qua nulla ſublimior cuiquam à Deo poteſt obtingere. Igitur cùm in cuiuſque ortu, & Pater generans, & mater fœtum concipiens ac pariens ſpectetur; Ieſus Chriſtus nullum hominem proprie genitorem habuit, ſed ſolius Spiritus Sancti divinæque
11:40. virtutis operatione in puriſſimæ virginis utero conceptus, ſimulque divino Spiritu & virtute repletus, atque ita porro admirabili & omnem naturæ modum excedente ratione à Deo genitus eſt. Sic igitur *a* quatenus Spiritu Sancto & virtute altiſſimi genitus & ſanctificatus eſt, Filius eſt Dei, iſque unigenitus: (cùm cæteri omnes, quos alioquin Scriptura filios Dei appellat, vel creati ſint Filii Dei, ut Angeli, vel adoptati, ut Sancti homines, vel ſola communicatione maximæ poteſtatis tales ſint facti, ut ſummi magiſtratus.) Quatenus verò in utero virginis eſt conceptus, *b* verus eſt homo: quatenus denique ex virgine, non aliter nec alii quam & ipſa gentis Davidicæ viro prius deſponſata, genitus fuit, Davidis eſt, ſecundum prophetarum oracula, filius. Hæc verò generatio Chriſti, tanti amoris Divini, tantorumque ejus effectuum, quibus Chriſtus omnes Dei filios longiſſimè ſuperavit, primum in ipſo jam nato eſt fundamentum.

Scripturæ Teſtimonia.

a Luc. 1, 35. Dicit Angelus Mariæ, *Spiritus Sanctus ſuperveniet in te, & virtus altiſſimi obumbrabit tibi: ideoque & quod naſcetur ex te Sanctum, vocabitur Filius* Dei. Ioan. x, 36. Rom. 1, 4.

b Rom. v, 15. *Multo magis gratia* Dei, *& donum in gratia unius hominis Ieſu Chriſti in multos abundavit.*

1. Cor. xv, 21. *Quandoquidem per hominem mors; & per hominem reſurrectio mortuorum.*

1. Tim.

1. Tim. II, 5. *Unus eſt Deus, unus & mediato Dei & hominum homo Chriſtus Ieſus.*

Filius hominis appellatur Chriſtus apud Evangeliſtas plus quam octuagies.

Virum eum nominat Ioannes Baptiſta Ioan. I, 30. Et Petrus Act. II, 22. Et Paulus Act. XVII, 31.

Natus ex Maria Virgine.

MAter, ex qua natus eſt Ieſus Chriſtus, Maria fuit, Virgo ſanctiſſima: viro itidem optimo & ſanctiſſimo Ioſepho ex genere Davidis, deſponſata: ad tantam dignitatem, ut mater Ieſu Chriſti eſſet (quâ merito inter omnes mulieres benedicta, & ab omnibus generationibus beata fertur) ex ſingulari Dei gratia delecta: quam non opes, non honores, ſed ſumma animi modeſtia, vitæque Sanctitas, pauperem quamvis & deſpectæ ſortis, Deo reddidit tantopere commendatam. Non ſolùm autem puriſſima virgo fuit Maria, cùm Ieſum Chriſtum ex Spiritu Sancto conciperet: ſed etiam cùm eundem pareret ac peperiſſet, clariſſimè id conteſtante Sancto Matthæi Evangelio.

Luc. I, [illegible] verſ. [illegible] verſ [illegible] v. 42, [illegible] verſ. [illegible] Matth. I, [illegible]

Paſſus ſub Pontio Pilato.

IDem porrò Ieſus Chriſtus Evangelicam *a* gratiam & veritatem (quarum illa *b* vitæ æternæ & *c* peccatorum omnium remiſſionis, & Spiritus S. per fidem ſine legis operibus, à quolibet homine ſine ullo diſcrimine obtinendi, clariſſimo promiſſo; *d* hæc ſolius fidei & charitatis & vitæ ſpiritualis, ſine ullis legis ritibus præcepto continetur) annuncians, & *e* diviniſſima ratione, quæ filium Dei unigenitum decebat, confirmans, tandem, Romanum imperium obtinente Tiberio, & Pontio Pilato Judeæ Præſide, capiendum ſeſe, ac vinciendum adverſariis, Iudæorum ſenioribus, ultro præbuit; à quibus raptatus colaphis cæſus, verberatus, illuſus, conſputus, & indigniſſimis modis ad libitum eorum habitus, *f* quòd filium hominis, id eſt, ſeſe, à dextris divinæ majeſtatis ſeſſurum, & in nubibus cœli venturum eſſe dixiſſet, blaſphemiæ damnatus, & morte dignus pronunciatus eſt. Inde ad Pilatum ab iiſdem deductus, & quòd ſe Chriſtum illum Dei ſeu Regem Iudæis promiſſum eſſe diceret, rebellionis adverſus Cæſarem immeritò eſt accuſatus. Quorum criminationibus & inſtinctu, quamvis Præſes, & illorum invidiam, & Chriſti innocentiam perſpiceret, res eò deducta eſt, ut non ſolùm in ludibrium arrogati ſibi Regni, amictus purpura, coronam ex ſpinis conſertam, capiti ſuo impreſſam geſtare cogeretur; & in ſpeciem venerationis, Regibus debitæ, variis contumeliis afficeretur; ſed etiam flagris conciſus ac laceratus, miſerabile ſpectaculum veriſſimi, & afflictiſſimi hominis populo præberet.

a Ioā. I, 2[illegible] *b* Ioh. I, 4. II. Tim. I 10 *c* Act. XIII. 39 Rom. III 21, 22 *d* Ioan. III 5. XV. 12. 17 Act. XV, [illegible] 10. 11 Rom. X[illegible], [illegible] Gal. V, 6. [illegible] [illegible] Eph II, I, & [illegible] *e* Ioh. [illegible], [illegible] XV, 24. XX vers ult. Hebr. I, [illegible] Ioan. XVI 11 4, 12 Matt. XXVI [illegible] Luc. XXI [illegible] 6[illegible]

Luc. XXIII, I, 2, 3. Luc. XXIII, 14, 15, 22. Ioan. XVIII, 38. Marc. XV, 10. Ioan. XIX, I. Ioan. XIX, 5.

Scripturæ Teſtimonia.

f Matth. xxvi, 63 & ſeqq. *Et Princeps Sacerdotum ait illi: Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis, ſi tu es Chriſtus Filius Dei.* Dicit illi *Ieſus; tu dixiſti: verumtamen dico vobis, à modo videbitis filium hominis ſedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cœli. Tunc Princeps Sacerdotum ſcidit veſtimenta ſua, dicens: blaſphemavit; quid adhuc egemus teſtibus? Ecce nunc audiſtis blaſphemiam: quid vobis videtur? At illi reſpondentes dixerunt; reus eſt mortis.*

Et crucifixus.

Joan. xix, 6. NEque tamen, ut ſperaverat Pilatus, odium & invidia Iudæorum hactenus
Luc. xxiii, 20. expleri potuit; ſed præſidem, varios modos Chriſti liberandi quæren-
Joan. 19, 12. tem, eò perpulerunt, ut quem inſontem eſſe cognoverat, ad ſervile crucis
℣. 16. ℣. 17. ſupplicium damnarit. Ita Chriſtus, cruce ſibi impoſita, extra urbem deduc-
℣. 19. tus, medius inter duos latrones cruci affixus fuit: Et in ſublimi pendens, ocu-
Luc. 23, 33. los animoſque inimicorum ſuorum acerbiſſima in ſe probra jacientium, cru-
Marc. xv, 29. & ſeqq. ciatibus ſuis, & indigniſſima ſorte explebat.

Mortuus.

a Matt. 27, 50. NEque cruciatus tàntùm pertulit, ſed etiam in cruce pendens, eò adactus
Marc. xv, eſt ut Spiritum ſuum Deo, Patri ſuo, commendans veriſſima *a* morte ex-
37, 39. pirarit. Hæc vero omnia tam dira & atrocia, innocentiſſimus, & omnis pec-
Luc. 23, 46. cati expers, *b* ex Patris ſui mandato & *c* ſecundùm Prophetarum oracula,
b Ioan. x, ultrò pro nobis peccatoribus ſubiit, *d* ut ſcil. nobis, acerbiſſimis ſuis dolo-
17. xiv, 31. ribus & morte, vitam & beatitatem pareret ſempiternam: Non ſolùm quate-
c Luc. xx v, nus de Evangelica veritate per hæc *e* teſtatus eſt, eamque inſigniter confir-
25. mavit: ſed etiam quatenus novum fœdus, *f* cujus mediator erat, ſuo ſan-
1 Cor xv, 3. guine *g* ſanxit, & *h* vetus abolevit; ſicque nobis vitæ æternæ & peccato-
4. rum remiſſionis, novo fœdere comprehenſæ jus dedit; & ſicut *i* Deum, ita
d Eſa. 53 5. volentem, ad ſervandas fœderis promiſſiones, ſic & *k* homines ad tam ſacra-
2. Cor. 8, 9. tum fœdus ineundum, ſancteque obſervandum, penitus obſtrinxit: ſimulque
Gal. 3, 13. *l* ad pacem & concordiam, ex hoc fædere pendentem, omnia quę ſunt in
e Ioan. 18, 37. cœlis, & quę ſunt in terris, adduxit: *m* quatenus ſanguinem ſuum fundens
1 Tim. 2, 6. 6, 13 & moriens, victima piacularis pro peccatis noſtris fuit; *n* & ſic porro ſe ip-
1. Ioan. v, 8. ſum, à mortuis reſuſcitatus, in cęleſtibus adytis pro peccatis obtulit, & pro
Apoc. 1, 5. 3, 14.

f 1 Tim. 2, 5. Hebr. 8. 6. 9, 15. 12, 24. g Matth. 26, 28. Luc. 22, 20. 1. Cor. xi, 25. Hebr. 7, 22. 9, 16 & ſeqq. x, 29. 13, 20. h Rom. 7, 4, 6, Gal. 2, 20, Eph. 2, 15. i Hebr. 7, 22. 13, 24. k Heb. x, 29. l Eph. 2, 13, 14. Col. 1, 20.

nobis

nobis tanquam ſummus noſter Pontifex perpetuo apparet & interpellat; ut ita omnibus, etiam maximis peccatoribus per fidem in ipſum aditus ad ſempiternam ſalutem pateat, *o* eumque haud dubie patere cunctis conſtet: *p* quatenus dum nos tam ſacrato ſanguine à peccatis expiatos eſſe videmus, ut peccatis iterum contaminari nefas eſſe ducamus, facit: *q* quatenus mortem eamque atrocem ſubiit, ut à mortuis reſurgens documentum nobis daret, non tantùm patere ex morte ad vitam, nulli amplius morti obnoxiam, exitum; ſed nullam eſſe certiorem immortalitatis conſequendæ viam, quam propter veritatis Chriſtianæ confeſſionem toleratum ſupplicium; *r* iſtaque ratione Diabolum & mundum mortis terrore Dei cultoribus gravem, planè devicit: *s* quatenus omnium, quę nobis accidere poſſunt, malorum ſenſu exercitus, miſeris ſuccurrere didicit: *t* quatenus per afflictiones ſuas & mortem, ipſemet omnem ſervandi nos poteſtatem eſt adeptus: *u* quatenus immenſum Dei
erga nos amorem, quamvis adhuc peccatores & Dei inimici eſſemus, in *x* 2 Cor. 5
ſua morte nobis exhibet, & ſic nos Deo reconciliat, atque ad tantum tam- 14, 15
que ineffabilem illius amorem amplectendum & in poſterum omni obedientia Gal. 2, 20
fovendum ac retinendum adducit: *x* ſimulque etiam ad ſe ipſum Rex & Eph. 5, 25
26. 27.
Dominus noſter effectus, tanto noſtri amore & tanto pro ſalute noſtra dato 1 Cor. 7, 23.
pretio, tantoque beneficio nos pertraxit, & ex ſervitute peccati, legis, vanę Mat. 20, 28
converſationis, ex præſenti ſęculo malo redemptos & ereptos, ſibi in popu- 1 Tim. 2, 6
lum peculiarem bonorum operum ardentem ſectatorem adſeruit ac mancipavit: 1 Pet. 1, 18
y quatenus, ne nullas acerbitates Chriſtianę profeſſionis cauſſa detrectemus, Tit. 2,
adeo nos ſuis perpeſſionibus excitavit, ut maximo nobis honori ducamus, ſi Col. 2, 14
ſocii ac participes fiamus crucis Chriſti: *z* quatenus ſummę erga Deum obe- 20
dientię, quę in rebus ſummè arduis, ipſo volente, obeundis cernitur; ſpecia- Gal. 1, 4
tim verò earum virtutum, quę Chriſtianis maximè ſunt propriæ, expreſſam Ioh. 12,
effigiem in ſuis perpeſſionibus ac morte nobis exhibuit; charitatis nimirum xi, 52
ſummę, quę animam etiam pro aliorum ſalute jubet exponere; *aa* humilita- Rom. 6,
tis & modeſtiæ ſummæ, quę in maximi honoris & maximę ignominię, cùm 11, 12, 13
opus eſt, contemptu oſtenditur; patientiæ ſummę, quę nullis doloribus fran- Gal. v, 24
gitur; manſuetudinis denique ſummæ, quæ nullis injuriis exaſperatur: quę uſque vi. 14
adeo in Chriſto enituit, ut etiam in crucem actus, pro ſuis interfectoribus pre- z Phil. 2, 8
ces ante omnia interpoſuerit. Qui omnes mortis Chriſti fines & effectus, ad Ioan. xiv, 30, 31.
comparandam nobis ęternam ſalutem unicè ſpectant: *bb* ut propterea non tan- Ioan xv, 13
tùm crucem Chriſti (quamvis ea ad Chriſti Chriſtianorumque ignominiam per- 1 Ioan. 3, 16
tinere videatur) lubentes confiteri; ſed etiam non alia de re magis, quàm de Hebr. 12, 2
illa gloriari debeamus. Eſa. 53, 7
1 Pet. 2, 21 & ſeqq.
Luc. 23, 34

Scripturæ Teſtimonia.

m Eſa. LIII, 10. *Si poſuerit* (nempe Chriſtus) *peccatum* (id eſt, victimam pro peccato) *animam ſuam, videbit ſemen, prolongabit dies, & voluntas Domini per manum ejus proſperabitur.*

Idem docent omnia Scripturę loca, in quibus ſanguini Chriſti peccatorum noſtrorum expiatio & remiſſio tribuitur, Chriſtique ſanguis cum victimis expiatoriis antiqui fęderis confertur; vel Chriſtus per ſanguinem ſuum in cœleſte tabernaculum ad expianda peccata noſtra ingreſſus eſſe dicitur. Qualia ſunt Matth. XXVI, 28. Rom. III, 25. 5, 9. Eph. I, 7. Hebr. IX, 15. 22. X, 29. XIII, 12. I. Ioan. I, 7. I. Pet. II, 24.

n Hebr. IX, 12. *Neque per ſanguinem hircorum & vitulorum, ſed per proprium ſanguinem, introivit ſemel in ſancta, æterna redemptione inventa.* Sic verſ. 24. & ſeqq. Cap. VII, 25 & ſeqq.

o Hebr. IX. 13, 14. *Si enim ſanguis hircorum & taurorum, & cinis vitulæ aſperſus inquinatos ſanctificat ad emundationem carnis: quantò magis ſanguis Chriſti, qui per Spiritum Sanctum ſemet ipſum obtulit immaculatum Deo, emundabit conſcientiam ab operibus mortuis, ad ſerviendum Deo viventi?*

Rom. V, 9. *Multò igitur magis nunc juſtificati in ſanguine ipſius ſalvi erimus ab ira per ipſum. Si enim cum inimici eſſemus, reconciliati ſumus Deo per mortem filii ejus: multò magis reconciliati ſalvi erimus in vita ipſius.*

Cap. VIII, 32. & ſeqq. *Qui* (ſcilic. Deus) *proprio filio non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donabit? Quis accuſabit electos Dei? Deus eſt qui juſtificat, quis eſt qui condemnet? Chriſtus Ieſus, qui mortuus eſt, imò qui & reſurrexit, qui eſt ad dextram Dei, qui etiam interpellat pro nobis.*

p Hebr. X, 14. *Una enim oblatione conſummavit in ſempiternum ſanctificatos.*

Verſ. 26. & ſeqq. *Voluntariè enim peccantibus nobis poſt acceptam notitiam veritatis, jam non relinquitur pro peccatis hoſtia: terribilis autem quædam expectatio judicii, & ignis æmulatio, quæ conſumtura eſt adverſarios. Irritam quis faciens legem Moyſi, ſine ulla miſeratione duobus vel tribus teſtibus moritur. Quantò magis putatis deteriora mereri ſupplicia, qui filium Dei conculcaverit, & ſanguinem teſtamenti pollutum duxerit, in quo ſanctificatus eſt, & Spiritui gratiæ contumeliam fecerit?*

I. Pet. II, 24. *Qui peccata noſtra ipſe tulit in corpore ſuo ſuper lignum, ut peccatis mortui juſtitiæ vivamus: cujus livore ſanati ſumus,* &c.

q I. Pet. I, 3. *Benedictus Deus & Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui ſecundum miſericordiam ſuam magnam, regneravit nos in ſpem vivam, per reſurrectionem Ieſu Chriſti ex mortuis.*

Hebr. X, 19, 20. *Habentes itaque fratres fiduciam in introitu Sanctorum in ſanguine Chriſti, quam initiavit nobis viam novam & viventem, per velamen, id eſt, carnem ſuam.*

r Hebr. 2. 14. *Quia ergo pueri communicaverunt carni & ſanguini, & ipſe ſimiliter participavit iiſdem, ut per mortem deſtrueret eum, qui habebat mortis imperium, id eſt Diabolum.* Ioannis XVI, 33.

s Hebr. II, 17, 18. *Unde debuit per omnia fratribus ſimilari, ut miſericors fieret, & fidelis Pontifex ad Deum, ut repropitiaret delicta populi: in eo enim, in quo paſſus eſt ipſe tentatus, potens eſt iis, qui tentantur, auxiliari.*

Cap. IV, 14. *Habentes ergo Pontificem magnum, qui penetravit cælos, Ieſum filium Dei, teneamus confeſſionem.*

Verſ.

Verſ. 15. *Non enim habemus Pontificem, qui non poſſit compati infirmitatibus noſtris, tentatum autem per omnia pro ſimilitudine abſque peccato.*

Cap. 5, 2. *Qui condolere poſſit iis, qui ignorant, & errant.*

Verſ. 7, & ſeqq. *Qui in diebus carnis ſuæ preces ſupplicationeſque ad eum, qui poſſit illum ſalvum facere à morte, cum clamore valido & lachrymis offerens exauditus eſt à metu. Et quamvis eſſet filius, didicit ex iis, quæ paſſus eſt, obedientiam: & conſummatus, factus eſt omnibus obtemperantibus ſibi cauſa Salutis æternæ, appellatus à* Deo *Pontifex, ſecundum ordinem Melchiſedec.*

t Eſa. LIII, 11. *Propter laborem animæ ſuæ videbit,* (nempe ſemen) *ſaturabitur; in ſcientia ſua juſtificabit juſtus ſervus meus multos &c. Ideo partem dabo ei in multis, & cum fortibus dividet ſpolia, pro eo, quod in mortem effudit animam ſuam, & cum prævaricatoribus numeratus eſt.*

Luc. XXIV, 26. *Nonne hæc oportuit pati Chriſtum, & ita intrare in gloriam ſuam?*

Rom. XIV, 9. *In hoc Chriſtus & mortuus eſt, & reſurrexit, ut & mortuis & vivis dominetur.*

Phil. II, 8 & 9. *Humiliavit ſemetipſum, factus obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod &* Deus *exaltavit eum, & donavit illi nomen, quod eſt ſupra omne nomen.*

Hebr. XII, 2. *Aſpicientes in authorem fidei & conſummatorem Ieſum, qui propoſito ſibi gaudio, ſuſtinuit crucem, confuſione contempta, atque in dextra throni* Dei *conſedit.*

u . Iohan. III, 16. *Sic Deus dilexit mundum, ut filium ſuum unigenitum daret, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, ſed habeat vitam æternam.*

Rom. V, 8. *Commendat autem* Deus *charitatem ſuam erga nos: quoniam cum adhuc peccatores eſſemus Chriſtus pro nobis mortuus eſt.*

Gal. II, 21. *Non abjicio gratiam* Dei*: ſi enim per legem juſtitia, ergo gratis Chriſtus mortuus eſt.*

Rom. V, 10. *Cùm inimici eſſemus reconciliati ſumus Deo per mortem filii ejus.*

1. Cor. V, 20, 21. *Obſecramus pro Chriſto, reconciliamini* Deo. *Eum enim qui non noverat peccatum, pro nobis peccatum* fecit *: ut nos efficeremur juſtitia* Dei *in ipſo.*

Col. I, 21, 22. *Et vos cum eſſetis aliquando alienati & inimici ſenſu in operibus malis, nunc autem reconciliavit in corpore carnis ejus per mortem, exhibere vos Sanctos & immaculatos, & irreprehenſibiles coram ipſo.*

y Ioan. XII, 26. XV, 20. Phil. III, 10. II. Tim. II, 11, 12. I. Pet. IV, 13, 14.

aa Phil. II, 5. & ſeqq. *Hoc enim ſentite in vobis, quod & in Chriſto Ieſu: Qui cum in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt, eſſe ſe æqualem* Deo*, ſed ſemetipſum exinanivit, formam ſervi accipiens, in ſimilitudine hominum factus,* & *habitu inventus ut homo; humiliavit ſemetipſum, factus obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis.*

Matth. XX, 27, 28. *Qui voluerit primus inter vos eſſe, erit veſter ſervus. Sicut filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare, & dare animam ſuam redemtionem pro multis.*

bb 1. Cor. 1, 17. *Non miſit me Chriſtus baptiZare, ſed evangeliZare: non in ſapientia ſermonis, ut non evacuetur crux Chriſti. Sermo enim crucis iis, qui pereunt, ſtulticia eſt: iis vero, qui ſervantur, virtus Dei eſt.*

Verſ. 23. *Nos autem prædicamus Chriſtum crucifixum, Iudæis quidem ſcandalum, Gentibus autem ſtulticiam; ipſis verò vocatis Iudæis & gentibus, Chriſtum, Dei virtutem, & Dei ſapientiam.*

Cap. 11, 2. *Non enim judicavi me ſcire aliquid inter vos, niſi Ieſum Chriſtum, & hunc crucifixum.*

Gal. VI, 14. *Mihi autem abſit gloriari, niſi in cruce Domini noſtri Ieſu Chriſti, per quam mihi mundus crucifixus eſt, & ego mundo.*

Et ſepultus.

Matt. 27, 59. NEque mortuus tantùm fuit Ieſus Chriſtus, ſed etiam, ut eum verè mor-
60. tuum fuiſſe conſtaret, neve cujuſquam eorum, quę mortalibus accidere
Luc. 23, 53. ſolent, eſſet expers, corpus illius exanimum, juſtis ex more Iudæorum ei
Ioan 19, 40. perſolutis, in ſepulchro fuit conditum.
1. Cor. 15, 4.

Deſcendit in infernum.

Pſal. 16, 10. N[illegible], quàm cæteri omnes, qui verè moriuntur, Chriſtus deſcen-
49, 16. dit [illegible], ſive *b* inferiores partes terræ; fuitque, ut ipſe eventu-
Ol. 13, 14. rum ſibi dixerat, in *c* corde terræ. *d* Scriptura enim eos, qui moriuntur,
Mat. 12, 18. eorumque animas per mortem à corpore ſeparatas, in infernum, ſeu terram infi-
Act. 2, 27, mam, vel inferiorem, (terræ viventium oppoſitam,) in terram oblivionis, in
31. ſilentium deſcendere dicit: non ſemper damnationem & ſupplicium, ut nunc in-
Cor. 15, ferni vox communiter accipitur, ſed in genere ſtatum eorum qui mortui ſunt,
55. hac populari loquendi ratione, talem eſſe ſignificans, ut nulla humana ope, nullis
Apoc. 1, 12. naturæ viribus ad ſuperos, id eſt, ad vitam, & vitæ actiones redire, prę terquam
20, 13, 14. ſola inſuperabili Dei potentia valeant. Nempe etiam in infernum uſque Chri-
Ezech. 32, ſtum ſeſe demittere oportuit, *e* ne quiſquam piorum, & mortis, & ſepulchri,
14, 16, 18. & inferni fauces ac voraginem exhorreſceret.
12, 8., 45,
6, 9, 32.
88, 13
6, 18.

Scripturæ Teſtimonia.

a Act. 11, 27. Petrus Pſalmi XVI verba, *Quoniam non derelinques animam meam in inferno, nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem*, ad Chriſtum refert. Et verſ. 31. addit. *Providens* (nempe David) *locutus eſt de reſurrectione Chriſti,*

quia

quia neque derelictus eſt in inferno, neque caro ejus vidit corruptionem.

b Eph. IV, 9. *Quod autem aſcendit* (nempe Chriſtus) *quid eſt, niſi quia & deſcendit primo in inferiores partes terræ? Qui deſcendit, ipſe eſt, & qui aſcendit ſuper omnes cœlos, ut impleret omnia.*

c Matth. XII, 20. *Sicut fuit Ionas in ventre Ceti tribus diebus & tribus noctibus: Sic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus.*

e Apocal. I, 17. 18. Dicit Chriſtus Ioanni, *Noli timere, ego ſum primus & noviſſimus, & vivus, & fui mortuus, & ecce ſum vivens in ſecula ſeculorum, & habeo claves mortis & inferni.*

Tertia die reſurrexit à mortuis.

QUamvis autem ad extremam hanc uſque mortalium ſortem pervenerit Ieſus Chriſtus, non tamen in hoc ſtatu manſit, (*a* in quo alioquin & nobis omnibus manendum fuiſſet;) Sed *b* quo regnum ſuum quam primum capeſſeret, & *c* ſalutis noſtræ opus, quod inchoaverat, *d* tertia poſt obitum ſuum die, (cùm longius mortem ejus extendi nihil eſſet opus) divina *e* Patris ſui potentia in vitam & ad ſuperos *f* ita revocatus eſt, ne unquam ad mortem & inferos rediret; quòd cum primo omnium Ieſu Chriſto contigerit, idque *g* eo fine, ut hinc cæteri ſuæ ad vitam æternam reſurrectionis & exemplum & argumentum capere poſſint; propterea *h* primogenitus è mortuis, *i* & primitiæ eorum, qui obdormiverunt, factus eſt. Quandoquidem enim per hominem mors, & per hominem reſurrectio mortuorum. Quemadmodum enim in Adamo omnes moriuntur, ſic in Chriſto omnes vivificabuntur; Quiſque autem in ſuo ordine; primitiæ Chriſtus; deinde qui ſunt Chriſti in ipſius adventu. Etiamſi igitur Chriſtus *k* ex infirmitate (humanę ſcil. naturæ) crucifixus fuerit; at vivit ex virtute Dei, meritoque etiam ob hanc cauſam *l* filius Dei, & à Deo genitus atque adeò non primogenitus tantùm, ſed etiam unigenitus, nullo adhuc præter ipſum ex morte ad vitam immortalem excitato agnoſcitur.

c Rom. IV. ℣. ult.
d Mat. 28, 1. 2.
Mar. XVI, 1.
Luc. XXIV, 1.
Ioan. XX, 1.
Act. X, 40.
1. Cor. 15. 4.
f Act. 13. 34.
Rom. VI, 9.
g 1. Cor. XV 20.
Eph. I, 19.
Col. II, 12.
1 Pet. 1, 3.
h Col. 1, 18.
Apoc. 1. 5.
i 1. Cor. 15, 20 & ſeqq.
k 2. Cor. 13, 4.
1. Pet. 3, 18.

Scripturæ Teſtimonia.

a 1. Cor. XV. 14. *Si Chriſtus non reſurrexit, inanis eſt ergo prædicatio noſtra, inanis eſt & fides veſtra.*

Verſ. 17. *Si Chriſtus non reſurrexit, vana eſt fides veſtra. Adhuc eſtis in peccatis veſtris. Ergo qui & dormierunt in Chriſto, perierunt.*

Rom. IV. 25. *Chriſtus traditus eſt propter delicta noſtra, & reſurrexit propter juſtificationem noſtram.*

b Rom. XIV, 9. *In hoc Chriſtus & mortuus eſt, & reſurrexit, ut & mortuis & vivis dominetur.*

Act.v, 30. 31. *Deus patrum noſtrorum ſuſcitavit Ieſum, quem vos interemiſtis, ſuſpendentes in ligno: Hunc Principem & Salvatorem Deus exaltavit dextera ſua, ad dandam pœnitentiam Iſraëli, & remiſſionem peccatorum.*

Rom. 1, 3. 4. Scribit Apoſtolus de Chriſto, quod ſit *factus ex ſemine Davidis ſecundùm carnem: definitus autem* ſeu conſtitutus *filius Dei in potentia, ſecundum Spiritum Sanctitatis ex reſurrectione mortuorum.*

Act. XIII, 22. *Et nos vobis annunciamus eam, quæ ad patres noſtros repromiſſio facta eſt, quoniam hanc Deus adimplevit filiis eorum nobis, reſuſcitans Ieſum.*

e Luc. XXIII, 46. *Et clamans voce magna Ieſus ait: Pater in manus tuas commendo Spiritum meum. Et hæc dicens, exſpiravit.*

Hebr. v, 7, 8. Act. III. 13, 14, 15. *Deus Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Iacob, Deus patrum noſtrorum glorificavit filium ſuum Ieſum, quem vos tradidiſtis, & negaſtis ante faciem Pilati*, &c. *Auctorem verò vitæ interfeciſtis, quem Deus ſuſcitavit à mortuis.*

Gal. 1, 1. *Paulus Apoſtolus, non ab hominibus, neque per hominem, ſed per Ieſum Chriſtum, & Deum Patrem, qui ſuſcitavit eum à mortuis.*

Eph. 1, 17 & ſeqq. *Deus Domini noſtri Ieſu Chriſti, Pater gloriæ, det vobis Spiritum Sapientiæ & revelationis*, &c. *ut ſciatis quæ ſit ſpes vocationis ejus*, &c. *& quæ ſit ſupereminens magnitudo virtutis ejus in nos qui credimus, ſecundùm operationem virtutis ejus, quam operatus eſt in Chriſto, ſuſcitans illum à mortuis, & conſtituens ad dexteram ſuam in cæleſtibus.* &c.

l Act. XIII, 32, 33. *Deus implevit promiſſionem, reſuſcitans Ieſum: ſicut & in Pſal. II, ſcriptum eſt, Filius meus es tu, ego hodie genui te.*

l. Luc. XX, 35, 36. *Illi verò, qui digni habebuntur ſeculo illo & reſurrectione ex mortuis, neque nubunt, neque ducunt uxores, neque ultra mori poterunt: Æquales enim Angelis ſunt, & filii ſunt Dei, cum ſint filii reſurrectionis.*

Aſcendit in Cælum.

a Matth. 28, 17. Luc. 24, 31, 36 & ſeqq. Ioan. 20, & 21. Act 1, 3 & 40. 41. 1 Cor. XV, 5. & ſeqq. b Luc. 24. 50 & ſeqq. Actor. 1, 9 d Hebr. VI, 19, 20. IX. 11, 24. e Rom. X, 6. 7. f Rom. 8. 38, 39.

PОrrò in vitam revocatus, per dies quadraginta in terris verſatus eſt, ut Diſcipulis ſuis *a* certiſſimam reſurrectionis ſuę fidem faceret, eóſque inſtrueret; quo facto, *b* inſpectantibus illis, in ſublime vectus eſt, & *c* ille ipſe, qui in infernum uſque deſcenderat, ſupra omnes aſcendit cælos, & *d* immortalitatis illud domicilium in quo Deus ipſe habitat, ingreſſus eſt. Nempe hic *e* etiam nobis exemplo & argumento futurus, *f* neque profunditate inferni, neque altitudine cęli, *g* neque corporis noſtri mortalis conditione, nos ab eodem illo ætern̨ę vitę domicilio poſſe arceri.

Scripturæ Teſtimonia.

c. Eph. IV, 10. *Qui deſcendit, ipſe eſt & qui aſcendit ſupra omnes cælos, ut impleret*

impleret omnia. Vide & Hebr. IV, 14 & VII, 26.

g 1. Cor. XV, 47 & ſeqq. *Primus homo de terra terrenus, ſecundus homo de cælo cæleſtis. Qualis terrenus; tales & terreni, & qualis cæleſtis, tales & cæleſtes. Igitur ſicut portavimus imaginem terreni, portabimus & imaginem cæleſtis. Hoc autem dico fratres, quia caro & ſanguis Regnum Dei poſſidere non poſſunt, neque corruptio incorruptelam poſſidebit.*

Sedet in dextera DEi Patris omnipotentis.

AScendit autem in cęlum Chriſtus, non tantum, ut iſtic eſſet, & cæleſti illa vita ipſe pro ſe in æternum frueretur; ſed ita aſcendit, ut ſe ipſum tanquam ſummus ſacerdos iſtic pro nobis offerens, à Deo Patre ſuo omnipotente ad *a* dexteram ipſius ſedere juſſus ſit; *b* id eſt ſuper omnes omnium & Angelorum & hominum Ordines ac dignitates imperium acceperit, eumque locum adeptus ſit, quo nullus poſt Deum cogitari poſſit excelſior: eo videlicet fine, ut coram Dei vultu ſemper apparens, Eccleſiam ſuam diviniſſima & perfectiſſima ratione gubernet, illiuſque ſalutem æternam procuret. Nempe ita cæleſti Patri placuit, ut ille rerum omnium eſſet Dominus, & noſtrum caput conſtitueretur, qui *c* noſtrę fidei author, & *d* ejuſdem nobiſcum naturę particeps, noſterque Pontifex, noſtrę ſalutis amore ad mortem uſque crucis & infernum ſeſe demiſerat. *e* Talem habemus Pontificem qui conſedit in dextera ſedis magnitudinis in cęlis: Sanctorum miniſter & tabernaculi veri, quod fixit Dominus & non homo. *f* Hujus verò tantę majeſtatis cauſa non minor Chriſto, quàm ipſi Deo ab omnibus & Angelis & hominibus debetur cultus & adoratio: Ut jam ex iſtis omnibus, quam verè Ieſus Chriſtus Dei ſit filius unigenitus, & noſtrum omnium Dominus, quamque in illum non minus, quam in Deum ipſum credendum ſit, omnibus appareat.

a Pſal. cx, … Hebr. … Rom. VIII … Col. III, … Hebr. … 13. VIII … x, 12. XII, … *c* Hebr. … *d* Heb. … *e* Hebr. …

Scripturæ Teſtimonia.

b Eph. I, 17, 20, 21, 22, 23. *Deus Domini noſtri Ieſu Chriſti, Pater gloriæ, operationem potentiæ virtutis ſuæ operatus eſt in Chriſto Ieſu, ſuſcitans ipſum à mortuis, & conſtituens ad dexteram ſuam in cæleſtibus, longe ſupra omnem principatum, & poteſtatem, & virtutem, & dominationem, & omne nomen, quod nominatur non ſolùm in hoc ſeculo, ſed etiam in futuro; Et omnia ſubjecit ſub pedibus ejus, & ipſum dedit caput ſupra omnia ipſi Eccleſiæ; quæ eſt corpus ipſius & plenitudo ipſius, qui omnia in omnibus implet.*

1. Pet. III, 22. *Chriſtus eſt in dextera Dei: profectus in cælum, ſubjectis ipſi Angelis & poteſtatibus & virtutibus.*

f Ioan. V, 22, 23. *Neque enim Pater judicat quenquam, ſed omne judicium dedit filio; ut omnes honorificent filium, ſicut honorificant Patrem.*

 Vide

Vide & Phil. II, 9, 10, 11. Hebr. I, 6.

Apoc. V, 11, 12, 13. *Et vidi & audivi vocem Angelorum multorum in circuitu throni, & animalium & ſeniorum: & erat numerus eorum millia millium, dicentium voce magna: Dignus eſt Agnus, qui occiſus eſt, accipere virtutem & divinitatem & ſapientiam & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem: & omnem creaturam, quæ in cælo eſt, & ſuper terram, & ſub terra, & quæ ſunt in mari, & quæ in eo, omnes audivi dicentes: Sedenti in throno & Agno, benedictio, & honor, & gloria & poteſtas in ſecula ſeculorum.*

Unde venturus eſt.

a Ioan. 14, 3. Act. 1, 11. NOn ita verò in illa ſua cœleſti Regia ac throno, noſtram ſalutem procu-
b Act. 17, rans, reſidet, ut nunquam inde redire in hunc mundum debeat. *a* Redi-
31. bit enim *b* tempore à Deo conſtituto: Redibit verò non in eo ſtatu, in quo
c Matt. 24, olim venerat, humili & infirmo: ſed qui tantum Regem ac Dominum de-
30, 31. Marc. 13, 26. ceat. *c* Veniet enim in nubibus cæli, gloria Patris ſui circumfulgens, *d* om-
d Matt. 25, nibus Angelorum myriadibus ſtipatus, *e* cum totius Angelici exercitus celeuſ-
31. mate, cum voce Archangeli & tubæ Dei clangore; *f* videbitque eum om-
e Theſſ. 4, 16. nis oculus, & qui ipſum confixerunt, & plangent ſuper ipſum omnes tribus
f Apoc. 1, 7. terræ.

Judicaturus vivos & mortuos.

a 1. Tim. 4, 1. VEniet autem eo fine, ut (*a* qui maximus eſt Regni ejus effectus) judi-
cium peragat de *b* omnibus hominibus, non tantum viventibus *c* ſed etiam
b Matt. 25, 32. mortuis; ideo quippe rerum omnium poteſtatem accepit, ut *d* Pater nemi-
Rom. 14, 10. nem judicet, ſed omne judicium filio dederit. Igitur *e* ſublimis in aëre uni-
2. Cor. 5, 10. cuique reddet *f* ſecundum opera. Et juſtos quidem ſecum ducet ad cæleſtia
e Matt. 25, 31. gaudia; injuſtos verò una cum *g* Diabolo & Angelis ejus in ignem conjiciet
1 Theſſ. 4, 17. æternum.

f Rom. 2, 6. Apoc. 2, 23. 20, 12, 13. 22, 12. g Matt. 25, 41.

Scripturæ Teſtimonia.

c Act. X, 42. *Et præcepit nobis prædicare populo,* (dicit Petrus) *& teſtificari quia ipſe eſt, qui conſtitutus eſt à Deo judex vivorum ac mortuorum.* II. Tim. IV, 1. I. Pet. IV, 5.

d Ioan. V, 22, 23, 26, 27 & ſeqq. *Sicut Pater habet vitam in ſemetipſo, ſic dedit & filio habere vitam in ſemet ipſo. Et poteſtatem dedit ei etiam judicium facere; quia*

quia filius hominis eſt. Nolite mirari hoc, quia venit hora in qua omnes, qui in monumentis ſunt, audient vocem ejus: & procedent, qui bona fecerunt, in reſurrectionem vitæ; qui verò mala egerunt, in reſurrectionem judicii.

Hæc etſi diviniſſima ſunt, quæ de Ieſu Chriſto confitetur fides hoc ſymbolo comprehenſa, adeo ut iis nihil cogitari poſſit, vel Deo & Chriſto glorioſius, vel humano generi ſalutarius, nec quidquam in ſcriptis Apoſtolorum ad Chriſti divinitatem ſpectans reperiatur, quod ad hæc referri non poſſit; juvat tamen & alia in Scriptis Apoſtolicis de Ieſu Chriſti divinitate prodita, diſtinctè confiteri.

Credimus igitur Ieſum Chriſtum ante mundi jacta fundamenta à Deo *a præcognitum*, & *b dilectum* fuiſſe, eundemque multo magis *ante Abrahamum* ita *fuiſſe*, ut Abrahamus diem ſeu tempus illius venturi ſpiritu prophetico videre potuerit.

Credimus eundem *c gloriam* iſtam, qua glorificatus eſt à Patre, *priusquam mundus eſſet, apud Patrem habuiſſe.*

Credimus *nos d in ipſo electos, e gratiamque in ipſo ante mundi conſtitutionem & tempora ſecularia nobis datam eſſe.*

Credimus *in Prophetis Spiritum Chriſti fuiſſe, prænunciantem eas, quæ in Chriſto evenerunt paſſiones, & quæ eas conſecutæ ſunt glorias.*

Credimus *f filium hominis* (etiam antequam Evangelium annunciaret) *in cælum aſcendiſſe, & ex cælo deſcendiſſe, g in cælo fuiſſe, h apud Deum fuiſſe, i Patrem vidiſſe, k à Patre exiviſſe, l à Patre miſſum in mundum veniſſe.*

Credimus eundem Ieſum *m Dei verbum* divinæque mentis immediatum & perfectiſſimum interpretem, diviniſſima virtute & poteſtate omnia, quę velit, perficiendi præditum eſſe; omnia divinæ voluntatis arcana nobis *n* enarraſſe; *o in principio*, quod Ioannes intellexit *fuiſſe, p Deum* tunc etiam cum in terris ageret, fuiſſe, *q Deum in ſecula benedictum* eſſe; *r Omnia*, de quibus Ioannes loquitur *per ipſum facta eſſe, & ſine ipſo nihil eſſe factum, quod factum eſt; s in ipſo vitam fuiſſe;* ipſum *veram mundi lucem eſſe, u mundum per ipſum, in mundum venientem, & in mundo verſantem factum eſſe, x eumque omnibus, qui in nomen ejus crederent, poteſtatem, ut filii Dei fierent, dediſſe.*

Credimus *y verbum carnem fuiſſe*, vel *carnem* (nempe, cùm fieret) *factum eſſe.*

Credimus Ieſum Chriſtum, quamvis poſt Ioannem Baptiſtam veniſſet *z ante Ioannem* tamen, maximo loci & dignitatis intervallo *factum eſſe; aa Ioanne priorem fuiſſe; bb cum Patre unum eſſe; cc Patrem in ipſo, & ipſum in Patre fuiſſe; dd qui ipſum videat, Patrem videre; ee imaginem Dei inviſibilis eſſe; ſecundùm carnem filium Davidis eſſe; at ff ſecundùm ſpiritum Sanctitatis* Filium *Dei, gg Dominumque Davidis eſſe, hh in forma Dei fuiſſe; neque rapinam duxiſſe, quòd eſſet æqualis Deo, ſed ſeipſum exinaniviſſe, forma ſervi accepta, in ſimilitudine hominum factum fuiſſe, & figura inventum fuiſſe ut hominem, ſeipſum humiliaſſe, dum fieret obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis.*

Credimus eundem *ii primogenitum eſſe omnis* ab Apoſtolo celebratę *creaturæ;* quòd *in ipſo creata ſint omnia, quæ in cælis & quæ in terris, viſibilia & inviſibilia, ſive throni, ſive dominationes, ſive principatus, ſive poteſtates; omnia per ipſum & in*

a 1Pet. 1, 2
b Ioan.
Ioan. 8, 5
c Ioan. 17.
d Eph. 1,
e 2Tim. 1,
1 Pet. 1, 1
f Ioan. 3, 1
g Cap. 6, 6
h Cap. 1.
i Ioh. 6. 4
k Cap.
l Cap. x, 3
xvii, 1
m Cap. 1,
Apoc. x
n Ioan.
o ℣.
p ℣.
q Rom. 9,
r Ioan 1,
s ℣.
t ℣.
u ℣.
x ℣.
y ℣.
z ℣.
aa ℣.
bb Ioan.
30, xvii, 2
cc Cap.
38, xvii, 2
dd Cap.
9, 10,
ee 2 Cor.
Col. 1,
ff Rom. 1,
gg Matt. 2
hh Phil. 2,
ii Col. 1,
16, 17.

ipſo creata ſunt; & ipſe eſt ante omnes, & omnia in ipſo conſiſtunt; & ipſe eſt caput corporis Eccleſiæ, qui eſt principium, primogenitus ex mortuis, ut eſſet in omnibus ipſe primatum tenens. Quoniam in ipſo, complacuit omnem plenitudinem inhabitare.

Credimus in Ieſu Chriſto *kk habitare omnem plenitudinem Deitatis corporaliter.*

Credimus *per ipſum omnium hæredem conſtitutum, ll ſecula eſſe facta,* eundemque *cùm mm eſſet ſplendor gloriæ, & character ſubſtantiæ Dei, portaretque omnia verbo virtutis ſuæ, per ſeipſum purgatione facta peccatorum noſtrorum, conſediſſe ad dexteram majeſtatis in excelſis: nn tantò præſtantiorem Angelis effectum, quantò excellentius præ illis hæreditavit nomen.*

Credimus Ieſum Chriſtum eſſe *oo Alpha & Omega, primum & ultimum, pp principium creaturæ Dei.*

Hæc omnia, &, ſi quæ ſunt alia divinitatis elogia, Ieſu Chriſto in Sacra Scriptura tributa, nos adeò de illo credimus & confitemur, ut qui ullius eorum Ieſum Chriſtum, ex Spiritu Sancto conceptum, & ex virgine Maria natum verum hominem, aut indignum, aut incapacem eſſe exiſtimant, iſtos non exiguæ adverſus Ieſum Chriſtum injuriæ reos eſſe ducamus.

Credo in Spiritum Sanctum.

CRedimus & in Spiritum Sanctum, quippe veritatis Evangelicæ cum Patre & Filio *a* Doctorem & Magiſtrum, & *b* teſtem; propterea & *c* in nomen illius, ſicut in Patris & Filii, tincti, initiatique ſumus. Nam ſicut Pater miſit Filium: ſic Filius *d* in cælum profectus, *e* ſui loco miſit Spiritum Sanctum, *f* divinum illum afflatum, qui à Patre procedit, *g* quique profunda Dei ſcrutatur, & quo *h* perfuſi & imbuti Sancti Apoſtoli, in omnem deducti ſunt veritatem, (quippe qui non *i* loquatur à ſemetipſo, ſed quæcunque audit loquatur;) eandemque veritatem Chriſti nomine *k* prædicarunt; ut ita qui illorum prædicationi non credant, in Spiritum Sanctum non credant: contrà, qui eorum prædicationi & doctrinæ credunt, non in ipſos, ſed in Spiritum Sanctum, cujus inſtinctu loquuti ſunt, credere dici debeant; *l* quem diviniſſimis ſuis operibus conſpicuum, contumelioſo verbo lædere, nullam habet ut ignorantiæ prætenſionem; ſic neque in hoc ſeculo, neque in futuro remiſſionem. Qui Spiritus S. etiam Eccleſiæ *m* ex Chriſti munere *n* ſemper adeſt, tanquam Paracletus *o*, qui loquitur pro nobis, *p* qui miſſus eſt in corda noſtra clamans Abba Pater, quique teſtimonium reddit Spiritui noſtro, quòd ſimus filii Dei: & *p* Rector, & *q* Doctor, & *r* adjutor & advocatus; qui intercedit pro nobis gemitibus inenarrabilibus: & *s* Spiritualium donorum in omnibus effector ac diſtributor; *t* Dei promiſſio, *u* Dei donum quo perfundimur & imbuimur, *x* Dei unctio; *y* Dei virtus, qua replemur, *z* futuræ hæreditatis arrhabo & ſignum in diem redemptionis, *aa* quam diu ſcilicet Eccleſia ſeſe à Spiritu S. duci regique patitur.

k Col. 2, 9. l Hebr. 1, 2. mm ℣. 3. nn ℣. 4. oo Apoc 1, 8, 17, 18. pp Apoc. 3, 14. a Luc. 12, 12. Ioan. 14, 26. 1. Cor. 2, 10. b Ioan. 15, 26. Actor. 5, 32. c Math. 28, 19. d Luc. 24, 49. Ioan. 16, 7. e Ioã. 20, 22. f 1. Cor. 2, 10. g Ioã. 16, 13. 14, 26. h 1. Pet. 1, 12. i Math. 12, 31, 32. k Ioan. 7, 39. 16, 7. l Act. 2, 33. m Ioã. 14, 16. 15, 26. n Mat. 28, 20. o Rom. 8, 15, 16. p Gal. 4. 15. Rom. 8, 14. q Luc. 12, 12. r Rom. 8, 26. s 1. Cor. 12, 7, 8, 9, 10, 11. t Luc. 24. 49. u Act. 2. 38. q Luc. 11, 13. Act 2, 38. 8. 20. 10, 44. x Act. 2, 38. 2. Cor. 1, 21. 1. Ioan. 2, 20, 27. y Luc. 4, 18. Act. 1, 8. 2, 38. z 2. Cor. 1, 22. Eph. 1, 13. 14. ℣, 10. aa Ioan 14, 15, 16, 21. Eph. 4, 30. Hebr. 6, 4. 10, 29.

Scriptura

Scripturæ Teſtimonia.

d Ioan. VII, 37, 38, 39. *In noviſſimo autem die magno feſtivitatis ſtabat Ieſus, & clamabat dicens: Si quis ſitit, veniat ad me & bibat. Qui credit in me, ſicut dicit Scriptura, flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ. Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant, credentes in eum. Nondum enim erat Spiritus S. quia Ieſus nondum fuerat glorificatus.*

Cap. XVI, 7. *Sed ego veritatem dico vobis, expedit vobis, ut vadam. Si enim ego non abiero, Paracletus non veniet ad vos: Si autem abiero, mittam eum ad vos.*

Act. II, 32, 33. *Hunc Ieſum reſuſcitavit Deus, cujus omnes nos teſtes ſumus. Dextera igitur Dei exaltatus, & promiſſione Spiritus S. accepta à Patre, effudit hunc, quem vos videtis, & auditis.*

h I. Cor. XII, 13. *Etenim in uno Spiritu omnes nos in unum corpus baptiZati ſumus* &c. *& omnes unum Spiritum potavimus.*

x Act. X, 44, 45. *Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus Sanctus ſuper omnes, qui audiebant verbum. Et obſtupuerunt ex circumciſione fideles, qui venerant cum Petro, quia & in nationes donum Spiritus Sancti effuſum eſt,* &c. *Tunc reſpondit Petrus, numquid aquam quis prohibere poteſt, ut baptiZentur, qui Spiritum Sanctum acceperunt, ſicut & nos.* Vide Tit. III, 6.

Sanctam Eccleſiam Catholicam.

CRedimus Chriſtianos *a* Eccleſiam, id eſt, congregationem viſibilem con- b Eph. 3,
ſtituere debere, eamque ſanctam, nempe non civilem, ſed *b* ad laudes Deo c 1. Cor
& Chriſto dicendas, preceſque fundendas, ad *c* verbum Dei prædicandum & au- 4, 5, 12,
diendum, *d* ad mutuas commonefactiones adhibendas, *e* ad refractarios à 23, 24,
Sancta communione arcendos, & *f* alios in Eccleſiæ gremium ſuſcipiendos, *g* d 1. Theſ.
ad mutuam Chriſtianorum inter ſeſe conſiderationem, ad charitatis per bona
opera mutuaque officia provocationem, omnemque aliam veritatis & pietatis Heb. 10,
Chriſtianæ propagationem inſtitutam, *h* nec ſeculi moribus & erroribus inquina- e Matt.
tam; ſed omni genere ſanctitatis & veritatis exornatam. 1. Cor. 5

Credimus eandem Congregationem debere eſſe Catholicam ſeu Univerſalem, f Matt.
id eſt, non uni alicui populo adſtrictam, ut fuit Iudaica, ſed omnibus populis com- g Hebr.
munem: nec doctrina & fide variam, ſed omnium Eccleſiarum, omni tempore, ini-
tio ab Apoſtolis facto unam & eandem eſſe debere doctrinam & fidem, iſtam nem- h Eph. 5.
pe, quæ ſymbolo hoc comprehenſa eſt; ut qui hanc retineat, verè ſit Catholicus, qui verò contrarii aut alieni quippiam admiſceat, hactenus Catholicus eſſe non poſſit. Itaque cùm Sanctam, vel in Sanctam Eccleſiam Catholicam credere nos dicimus, profitemur, nos ſine omni & hominum & temporum & locorum diſcrimine, illam Eccleſiam pro vera agnoſcere, quæ ſanctis moribus dedita, doctrinæ ab ipſis Apoſtolis traditæ, ſemperque à Chriſtianis receptæ (qualis hoc ſymbolo continetur) repudiatis aliis omnibus poſt Apoſtolorum tempora ab hominibus introductis acquieſcit.

Scripturæ Teſtimonia.

a Hoc docent omnia fere Novi Teſtamenti loca, in quibus Eccleſiæ Chriſti fit mentio: idemque ipſa Chriſtianę religionis ratio, quæ charitate mutua, & conjunctione Chriſtianorum continetur, tum ejuſdem conſervatio ac propagatio requirit. Eccleſia enim, teſte Paulo 1. Tim. 3, 15, eſt *Columna & firmamentum veritatis.*

i Gal. 1, 8, 9. *Licèt nos, aut Angelus de cælo evangeliZet vobis, præterquam quod evangeliZavimus vobis, anathema ſit. Sicut prædiximus, & nunc iterum dico, ſi quis vobis evangelizaverit, præter id quod accepiſtis, anathema ſit.*

Hebr. XIII, 8, 9. *Ieſus Chriſtus heri & hodie, ipſe & in ſecula. Doctrinis variis & peregrinis nolite abduci.*

Sanctorum Communionem.

CRedimus omnem hominem, qui ſalvus eſſe velit cum ſanctis ſanctarum rerum communionem habere debere. *a* Sancti autem Chriſtiani ſunt, quorum hic titulus eſt peculiaris, quippe qui non ſolum divinæ veritatis notitia & ſanctæ vitæ profeſſione à cœteris hominibus, tanquam profanis, ſunt ſegregati, ſed etiam à Deo, *b* & ante mundum conditum, ad vitæ æternæ adeptionem ſunt prædeſtinati, *c* & quia Evangelio crediderunt, cœleſtis vocationis participes ſunt facti; quia verò ex Evangelii norma vitam componunt, *d* certiori ratione electi, *e* & denique Spiritu S. tanquam futuræ hæreditatis arrhabone in diem redemptionis ſunt obſignati. Res porrò ſanctæ, quarum communionem habere quiſque debet, illæ ſunt, quæ Chriſtianam pietatem conſtituunt; nempe,

f *Fides* Chriſti doctrinę, quę hac confeſſione comprehenſa eſt; ut ei ex animo credens confidat, illiuſque nomen invocet;

Confeſsio, ut eandem ore profiteatur;

Pænitentia, ut malefacta ſua agnoſcat & corde contrito *h* confiteatur, iiſque *i* ſerio ac *k* tempeſtivè renunciet;

Baptiſmus aquæ, *l* ut per eum peccata abluat, veraque pectatorum pœnitudine & emendandę vitę propoſito animum ſeſe purgaſſe teſtetur, *m* Patri, Filio & Spiritui Sancto; ſeu, ut compendiò dicamus, Chriſto initietur & authoretur, diſcipulique Chriſti nomen ſuſcipiens Eccleſiæ inſeratur, *n* ſeſe ad vitę puritatem, *o* ad mortis & reſurrectionis Chriſti, in vitę novitate imitationem, *p* ad veterem hominem exuendum, & induendum novum ſanctè obſtringat.

a Act. 9, 13, 32, 41. 6, 10, & paſſim in Apoſtolorum epiſtolis. b Eph. 1, 5. 11. c Rom. 1. 6. 7. 1 Cor. 1, 2. 24. Apoc. 18, 14 d Matt. 22, 14. 24, 31. 2 Pet. 1, 10. e Eph. 1, 13. 14. 4, 30. f Rom. 10, 9. 10. 12. Act. 22, 16. g Act. 2, 38. 3. 19. 11, 18. 18, 30. 16. 20 & alibi. h 1 Ioan. 1, 9. i Actor. 21, 20. k Luc. 13, 24 & ſeqq. Hebr. 12, 17. l Marc. 16. Act. 2, 38. 22, 16. m Matt. 24. 19. Idem docet ipſe baptiſmi ritus in Chriſti nomen ſuſceptus. n Hoc ipſa ablutio indicat. o Huc in aquam immerſio & ex aqua emerſio ſignificat. Rom. 6, 3, 4. Col. 2, 12. p Gal. 3, 27.

q Sacro-

q *Sacrorum conventuum frequentatio*; q Hebr. x, 25.

r *Memoria mortis Chriſti, per Sacri panis fractionem & calicis uſum, celebratio.* r 1.Cor. x, 10. xi, 26.

Denique s *perfecta charitas & ſancta omnemque civilem honeſtatem* (quę & ipſa Chriſtiano ſumma cura obſervanda eſt, nempe, ut ſeſe legibus & inſtitutis publicis, & Magiſtratibus, qui omnes à Deo ſunt, ſubjiciat) *exſuperans vitæ converſatio*; quę fidei & pœnitentię & Spiritus Sancti in t Chriſtianis habitantis eſt u fructus. s Tit. 3, 8. Hebr. xiii, 14. 2.Pet. 3, 11. t Rom. 8, 9. u Gal. v, 22.

Remiſſionem peccatorum.

Credimus omnia a prętcrita quamvis graviſſima peccata, omneſque etiam poſt agnitam veritatem intercurrentes humanę inbecillitatis lapſus, omnibus Sanctorum, quam diximus communionem habentibus, b per c obedientiam, & c ſanguinem, & d oblationem Ieſu Chriſti, pleniſſime remitti; eoſque hac ratione e non ex legis operibus, propriiſque meritis, ſed ſine illis, ex Dei gratia juſtificari: Quę quidem remiſſio peccatorum ac juſtificatio, fide & pęnitentia ex parte noſtra comparatur; fidei vero & pęnitentię f fructibus conſervatur. b Rom. v, 19. c 1.Ioan. 1, 7. d Heb. x, 14. e Rom. 3, 24.

Scripturæ Teſtimonia.

a 2. Pet. 1, 5, & ſeqq. *Vos autem curam omnem ſubinferentes, miniſtrate in fide veſtra virtutem, in virtute autem ſcientiam, in ſcientia autem abſtinentiam, in abſtinentia autem patientiam, in patientia autem pietatem, in pietate autem amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis charitatem. Hæc enim vobis cùm adſint, & ſuperent, non vacuos nec ſine fructu vos conſtituent in Domini noſtri Ieſu Chriſti cognitione. Cui enim non præſto ſunt hæc, cæcus eſt, & manu tentans, oblivionem accipiens purgationis veterum ſuorum delictorum. Quapropter fratres, magis ſatagite, ut per bona opera certam veſtram vocationem, & electionem faciatis; Hæc enim facientes, non corruetis aliquando. Sic enim abundanter adminiſtrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini noſtri & Salvatoris Ieſu Chriſti.*

Carnis reſurrectionem.

Credimus eos, quibus peccata ſunt remiſſa, quamvis, quia caro ſunt, non minus quàm cęteri homines moriantur; à mortuis tamen, quamvis caro ſint, a Chriſti potentia ultimo die reſuſcitatum iri; non verò, b ut Philoſophis multique Judęorum placet, ſola animorum à corpore ſeparatorum conſervatione beatos fore. Si enim, c Spiritus ejus, qui ſuſcitavit Ieſum à a Ioan. vi, 39. 40. c Rom. 8, 11.

mortuis,

mortuis, habitat in nobis, is qui ſuſcitavit Ieſum Chriſtum à mortuis, vivi-
ficabit & mortalia corpora noſtra propter inhabitantem ſpiritum ejus in nobis. *d*
d ℣. 23. Ideò, redemptionem corporis noſtri, expectamus, cum ſcil. *e* ex cælis vene-
rit Servator noſter, qui transformabit corpus noſtrum humile, ut fiat con-
Phil. 3, 20. 21. forme corpori ejus glorioſo, ſecundum efficaciam, qua poteſt ſubjicere ſibi
f 2. Cor. v. 1 omnia. *f* Et ſi terreſtris hujus domus noſtrę tabernaculum diſſolutum fue-
rit, ſcimus nos ędificium ex Deo habituros, domum ſcilicet non manu fa-
ctam æternam in cœlis.

Scripturæ Teſtimonia.

b 1. Cor. xv, 32. *Si ſecundùm hominem ad beſtias pugnavi Epheſi, quid mihi prodeſt, ſi mortui non reſurgunt? Manducemus, & bibamus, cras enim moriemur.*

Matth. xxii, 31, 32. Chriſtus non aliter Deum Abrahami, Iſaaci, & Iacobi Deum eſſe poſt mortem docuit, quam quòd eos ex morte reſuſcitaturus ſit.

Vitam æternam.

a 1. Cor. 15, 51, 52, 53. *a* CRedimus in Chriſti adventu, omnes ſanctos, & mortuos & vivos, mutatum ivi, in momento quemque, in ictu oculi, ultima tuba clangente; & mortui quidem, ità mutabuntur, ut reſurgant incor-
b 2. Cor. v, 4. ruptibiles, nec unquam amplius morituri; vivi autem, ut corruptibile hoc induat incorruptionem, & mortale hoc induat immortalitatem, ſeu *b* morta-
le abſorbeatur à vita: *c* vereque tunc implebitur ille ſermo ſcriptus, *abſorpta*
c 1. Cor. 15. 54. *eſt mors in victoriam: ubi tuum eſt, ô mors, ſpiculum? ubi tua eſt, ô inferne, victoria?*
Quod ubi factum fuerit, *d* omnes ſimul rapientur in nubibus in aërem, in
d 1. Theſſ. iv, 17. occurſum Domino, à cujus conſortio, ipſiuſque beati *e* Dei conſpectu, &
e 1. Joan. 3, 2 gaudiis illis inenarrabilibus, nullis unquam ſeculis divellentur.

A M E N.

ITa ſe res veriſſime habet; & hęc vera Chriſtianorum eſt fides: hæc denique eſt & noſtra. Amen, Amen.

F I N I S.

Z
820 _ 4

99 952295

Vita Fausti Socini